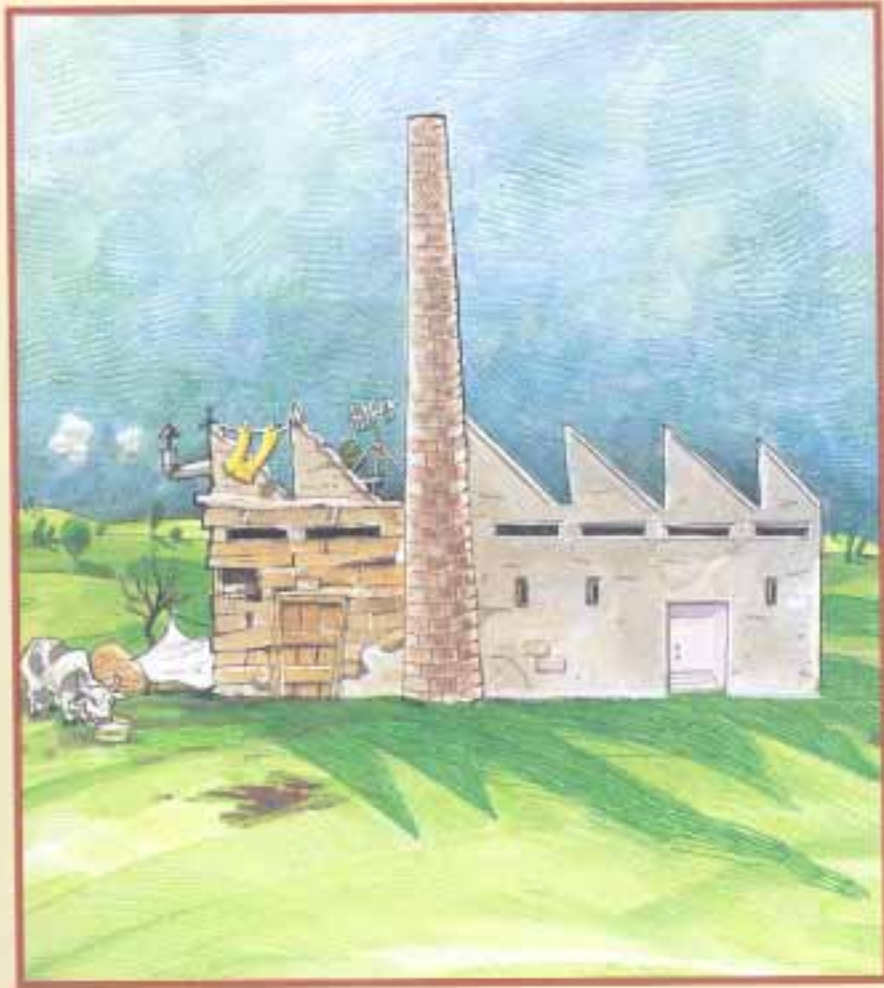

KİT'LENME! VE ÖZELLEŞTİRME

MÜSİAD

MÜSTAKİL SANAYİCİ VE İŞADAMLARI DERNEĞİ

KİT'LENME ve ÖZELLEŞTİRME RAPORU

EKİM 1993
Araştırmalar Serisi No: 2

Bu Çalışma MÜSİAD Danışmanlarından
Doç. Dr. Ahmet Karaaslan'ın yönetiminde;
Zeki Ertürk,
Celalettin Akın ve
Mahmut İtisam
tarafından hazırlanmıştır.

ISBN 975-95370-1-X

Önsöz

Kamu İktisadi Teşebbüsleri (KIT'ler), Cumhuriyetin kuruluş yıllarında, devletin ekonomide lokomotif görevi üstlenmesi düşüncesinin ürünü olarak faaliyete geçmiştir. Bunların zaman zaman özel sektöre devri tartışma gündemini işgal etmişse de herhangi bir mesafe alınamadan bugünkü devasa kamu sektörü oluşmuştur.

Dünyadaki ekonomik gelişmeler ve teknoloji çağı, üretim unsurlarının değişmesine ve verimlilik, esneklik, sıfır stok, yüksek kalite, yüksek teknoloji, yeni pazarlar gibi çok dinamik ve rekabetçi bir ortamı ön plana çıkarmıştır.

Gerek bürokratik yapıları, gerekse kararlarda ekonomik analizlerden ziyade siyasi ağırlıklı karar mekanizmalarının varlığı, kamu iktisadi teşebbüslerinin bu yeni ekonomik gelişmeleri yakalamalarını imkansızlaştırmıştır. Bu gerçek Sovyetler Birliği'nin ekonomik çöküşü ile de en bariz örneğini vermiştir.

MÜSİAD'ın ülkemizdeki KIT'lerin özelleştirilmesi ile ilgili yaptığı araştırma çerçevesinde sorunun yalnızca düşük randımanla çalışan ve zarar eden müesseselere ait olmadığı, bu buz dağının görünmeyen kısmında yarım kalmış yatırımların da ortaya çıkarılması gerçeği ile karşılaşmıştır. 20 yıl içinde farklı aşamalarda yarım kalmış olan bu yatırımların kurtarılma imkan ve yollarının araştırılmasının da özelleştirme tartışmaları içinde önemle incelenmesi gereği görülmüştür.

Bu vesile ile KIT'lerin özelleştirilmesi, yarım kalmış KIT yatırımları ve problemlili iktisadi teşekküllerin ülkemiz ekonomisine tekrar kazandırılmasına yönelik tekliflerini içeren bu araştırmayı MÜSİAD'ın bir hizmeti olarak ve hükümet kararlarına yardımcı olacağı ümidi ile kamuoyuna sunmaktan mutluluk duyuyor, hayırlara vesile olmasını niyaz ediyoruz.

EROL M. YARAR
MÜSİAD GENEL BAŞKANI

i ç i n d e k i l e r

	Sayfa No
BÖLÜM 1: YARIM KALMIŞ VE DÜŞÜK KAPASİTEDE ÇALIŞAN KİT'LERİN İNCELENMESİ.....	1
GİRİŞ	1
METODOLOJİ	3
I- YARIM KALMIŞ, DÜŞÜK KAPASİTEDE ÇALIŞAN VE ATIL DURAN KİT TESİSLERİ İLE İLGİLİ ARAŞTIRMADAN ORTAYA ÇIKAN BULGULAR	5
II- YARIM KALMIŞ TESİSLER ARAŞTIRMASI	9
Samsun Sigara Fabrikası (TEKEL)	9
Akhisar Sigara Fabrikası (TEKEL)	11
Vagon Fabrikası (TCDD)	12
Soma Gübre Tesisi (TÜGSAŞ)	13
İzmir Sigara Fabrikası (TEKEL)	14
Kahraman Maraş Çimento Fabrikası (ÇİTOSAN)	15
Yozgat Gübre Tesisi (TÜGSAŞ)	16
Bingöl Çimento Fabrikası (ÇİTOSAN)	17
Şırnak Gübre Tesisi (TÜGSAŞ)	18
Mazıdağı Gübre Tesisi (TÜGSAŞ)	19
Malatya-Darende Çimento Fabrikası (ÇİTOSAN)	20
Diyarbakır Sigara Fabrikası (TEKEL)	21
Konya-Beyşehir Gübre Tesisi (TÜGSAŞ)	22
Kastamonu-Avaç Çimento Fabrikası (ÇİTOSAN)	23
Manisa-Akşehir Çimento Fabrikası (ÇİTOSAN)	24
Kütahya-Emet Çimento Fabrikası (ÇİTOSAN)	25
Mersin 4. Gübre Kompleksi (TÜGSAŞ)	26
Bilis Çimento Fabrikası (ÇİTOSAN)	28
Kahraman Maraş Et Balık Kombinası (EBK)	29
Bira Fabrikası Ek Dinlendirme Tes. (TEKEL)	30
Muş Et Balık Kombinası (EBK)	31
Tekirdağ Çimento Fabrikası (ÇİTOSAN)	32
Diyarbakır Buhar ve Su Türbini Fabrikası (TEMSAN)	33

Diyarbakır Büyük Jeneratör Fabrikası (TEMSAN).....	34
Ankara-Macunköy Yüksek Gerilim Kesici Fabrikası.....	35
Mugla-Milas Çimento Fabrikası (ÇİTOSAN).....	36
Trabzon Gübre Tesisi (TÜGSAŞ).....	37
Kars-Ardahan Gübre Tesisi (TÜGSAŞ).....	38
Erzurum-Oltu Gübre Tesisi (TÜGSAŞ).....	39
Sivas-Kangal Gübre Tesisi (TÜGSAŞ).....	40
Antalya Çimento Fabrikası (ÇİTOSAN).....	41
Mugla-Yatağan Gübre Tesisi (TÜGSAŞ).....	42
Urfa Gübre Tesisi (TÜGSAŞ).....	43
Kayseri Çimento Fabrikası (ÇİTOSAN).....	44

III- DÜŞÜK KAPASİTEDE ÇALIŞAN TESİSLER ARAŞTIRMASI.....45

Izmir-Beydağı Halıköy Maden İşletmeleri Mües. (ETİBANK).....	45
Mardin-Mazıdağı Fosfat İşletmeleri Müessesesi (ETİBANK).....	47
Küre-Bakırlı Pirit İşletmesi Mües. (ETİBANK).....	48
Antalya-Burdur Karayolu: Elektro Metalürji Sanayi Mües. (ETİBANK).....	49
Ankara-Etimesgut: Etağ Ağaç San. ve Tic. A.Ş. (MKE).....	50
Şanlı Urfa Yapağı Yıkama ve Yün İpliği Fab. (Yapağı ve Tiftik A.Ş.).....	51
Afyon-Sincanlı Tiftik Tops Fab. (Yapağı ve Tiftik A.Ş.).....	52
Adıyaman Süt ve Mamülleri İşletmesi (SEK).....	53
Balıkesir Süt ve Mamülleri İşletmesi (SEK).....	53
Bitlis - Adilcevaz Süt ve Mamülleri İşletmesi (SEK).....	54
Erzincan Süt ve Mamülleri İşletmesi (SEK).....	54
Şanlıurfa - Siverek Süt ve Mamülleri İşletmesi (SEK).....	55
Hakkari - Yüksekova Süt ve Mamülleri İşletmesi (SEK).....	55
Sivas Süt ve Mamülleri İşletmesi (SEK).....	56
Sinop Süt ve Mamülleri İşletmesi (SEK).....	56
Muş Süt ve Mamülleri İşletmesi (SEK).....	57
Giresun Süt ve Mamülleri İşletmesi (SEK).....	57
Bayburt Süt ve Mamülleri İşletmesi (SEK).....	58
Çanakkale Süt ve Mamülleri İşletmesi (SEK).....	58
Çorum Süt ve Mamülleri İşletmesi (SEK).....	59
Zonguldak - Devrek Süt ve Mamülleri İşletmesi (SEK).....	59
Erzurum - Ilıca Süt ve Mamülleri İşletmesi (SEK).....	60
Elazığ Süt ve Mamülleri İşletmesi (SEK).....	60
Afyon Et Balık Kombinası (EBK).....	61
Bayburt Et Balık Kombinası (EBK).....	61
Bingöl Et Balık Kombinası (EBK).....	62
Burdur Et Balık Kombinası (EBK).....	62
Diyarbakır Et Balık Kombinası (EBK).....	63
Erzincan Et Balık Kombinası (EBK).....	63

Eskişehir Et Balık Kombinasi (EBK).....	64
Gaziantep Et Balık Kombinasi (EBK).....	64
Hakkari Et Balık Kombinasi (EBK).....	65
İstanbul Et Balık Kombinasi (EBK).....	65
Kars Et Balık Kombinasi (EBK).....	66
Kastamonu Et Balık Kombinasi (EBK).....	66
Mardin-Kızıltepe Et Balık Kombinasi (EBK).....	67
Sivas Et Balık Kombinasi (EBK).....	67
Samsun Sülfat Asidi Fabrikası (TÜGSAŞ).....	68
 III- ATIL DURAN TESİSLER ARAŞTIRMASI.....	69
Balıkesir Mues. Kereste Fabrikası (SEKA).....	69
Akdeniz Mues. Kereste Fabrikası (SEKA).....	69
 V- YARIM KALMIŞ VE DÜŞÜK KAPASİTEDE ÇALIŞAN KİT'LERLE İLGİLİ İSTATİSTİKİ VERİLER.....	70
 VI- SONUÇ VE ÖNERİLER.....	77
 BÖLÜM 2: MÜSİAD'IN ÖZELLEŞTİRME KONUSUNDAKİ GÖRÜŞLERİ.....	78
 TABLOLAR	
Tablo 1: Yarım kalan yatırımların yıllara dağılımı.....	70
Tablo 2: Yarım kalmış yatırımların bugünkü değerleri.....	71
Tablo 3: Yarım kalmış tesislerin yıllar itibariyle toplam KİT yatırımları içindeki payı.....	72
Tablo 4: Yarım kalmış tesislerin sektörel dağılımı.....	72
Tablo 5: Yarım kalmış tesislerin bölgesel dağılımı.....	72
Tablo 6: Düşük kapasitede çalışan tesislerin sektörel dağılımı.....	72
Tablo 7: Düşük kapasitede çalışan tesislerin bölgesel dağılımı.....	72
 GRAFİKLER	
Grafik 1: Yarım kalmış tesislerin sektörel dağılımı.....	73
Grafik 2: Yarım kalmış tesislerin bölgesel dağılımı.....	74
Grafik 3: Düşük kapasitede çalışan tesislerin bölgesel dağılımı.....	75
Grafik 4: Düşük kapasitede çalışan tesislerin sektörel dağılımı.....	76

BÖLÜM 1: YARIM KALMIŞ VE DÜŞÜK KAPASİTEDE ÇALIŞAN KİT'LERİN İNCELENMESİ

GİRİŞ

"... Devletin kendi teşebbüsü ile veya iştiraki ile vücuda gelecek sanayi hareketlerinde, halkın kuruluş teşebbüslerine iştiraki mümkün olduğunca teşkil olunmalı ve teşebbüs kökleşip de muayyen ve emin bir kâr temin etmeye başladığı ve halkın iktisadi refahı müsait bulunduğu zaman bu tesisler ilk fırsatta hususi teşebbüslere ve halka mal edilmelidir..."

(ÂLİ İKTİSAT MECLİSİ RAPORUNDAN 1933)

Cumhuriyet sonrası Türkiye, üretimi ve sanayi durma noktasında olan bir devlet olarak ülkeyi bayındır kılacak okul, hastane, yol yapacak, hem de şekeri, madeni, basmayı üretecek ve işleyecek fabrikalar kuracaktı. Asli görevlerinin yanı sıra sanayi, tarım ve hatta ticaretle uğraşacaktı. Bu yapılaşma, dönemin özel koşullarının gereği olarak KİT denilen kamu iktisadi teşekküllerinin temelini oluşturdu.

Kalkınma sürecini başlatacak özel teşebbüs gücünün yetersizliği, devletin ekonomiye müdahalesine ve planlı sanayiye yönelmesine yol açmıştır. 1932 yılında Devlet Sanayi Ofisi'nin kurulması, ardından **1inci 5 Yıllık Sanayi Planı** çerçevesinde, 1933 yılında Sümerbank'ın kurulması ile Türkiye'de KİT sistemi oluşmaya başlamış, bunu takiben ETİBANK, Türkiye Şeker İşletmeleri, TMO ve benzeri KİT'ler kurulmuştur.

Aynı dönemde, Türk özel sektörüne kaynak temin etmek amacıyla, Türkiye İş Bankası kurulmuş ve **Teşvik-i Sanayi Kanunu** yürürlüğe girmiştir.

KİT'lerin oluşmasında kaynak yetersizliği, girişimci yetersizliği, teknik bilgi ve beceri yetersizliği, temel etkenleri oluşturmuştur.

Zaman içerisinde KİT'lerin çoğalmasıyla, fiyat, üretim, yatırım ve istihdam politikalarının ekonomik rasyonelliğin dışına çıkılarak hükümetlerce belirlenmesi KİT'lerin etkin ve verimli kuruluşlar olmasını engelleyerek başarısızlığa sürüklemiştir.

Özel sektöre göre yüksek maliyet ve düşük verimlilik ile çalışıyor olmaları hammadde alımlarında satıcı firmaların önemli bir kısmının şartların ağırlığı nedeniyle teklif verememeleri firmayı önemli ölçüde ekarte ettiğinden, rekabet imkanlarının asgariye inmesi, alım fiyatlarını piyasaya nazaran % 30-40 daha pahalı kılmaktadır. Buna bağlı olarak stok emniyet hudutlarının altına inildiğinden ihtiyaç olan hammaddeler zorunlu olarak yükset fiyatlardan alınmaktadır. Ucuz olan üretim dönemlerinde stok yapılamadığından malın azaldığı dönemlerde yüksek fiyatlarla mal alımı zorunda kalınmaktadır.

Maliyetlerin yüksek olması sebebiyle satış imkanlarının sınırlandırılması, uygun pazarlama strateji ve politikalarının belirlenmesini zorlaştırmaktadır.

Ayrıca, devletin özelliği nedeniyle, yöneticilerin pazarlamada esneklik imkanları da sınırlı kalmaktadır. Bu sebeplerden dolayı, pazar disiplini de hülunmamaktadır.

Zamanında sermaye temin edilememesi ve gelişen teknolojinin gerektirdiği yatırımların zamanında yapılmaması, KURULUŞ YERİ VE SEKTÖR SEÇİMİNDE RASYONEL DAVRANILMAMASI, üretim, yatırım ve istihdam politikalarının siyasi karar organlarıncı belirlenmesi, pazar ekonomisine uygun bir finansman yöntemlerinin olmayışı, kaynakların etkinliğini ve verimliliğini ortadan kaldırmaktadır.

Bankalar ve özel finans kuruluşlarına yapılan borçlanmalar kredi olarak gözükmekle birlikte diğer banka kredileriyle mukayese edildiğinde söz konusu kredilerin KİT'lere olan maliyeti daha yüksektir. Çünkü KİT'lerin borçlanmasında alınan mal bedeli kadar borçlanılmaktadır. Bu suretle ödenen faiz borç karşılığı olup, sabit kalmaktadır. Bankalar ve özel finans kuruluşlarına yapılan borçlanmalar, malın alındığı tarihte faizi işleyen borç şeklindedir.

Finansman durumu sağlam olan bir şirket bankalardan alınan kredileri cari hesap şeklinde yürütmekte ve ödemeler yapıldıkça azalan borç bakiyesi üzerinden faiz tahakkuk ettirmektedir. Bu avantajlı durumdan KİT'ler finansman güçlerini yitirdiklerinden dolayı yararlanamamaktadır.

KİT finansman gereksinimlerinin bütçe kaynakları tarafından karşılanmaması sonucu enflasyonist bir ortam yaratması ve KİT yöneticilerinin organizasyonunun eski, yetersiz olması ve geleneksel yönetim anlayışı ile profesyonelce yönetilmemesi sorunları daha da ağırlaştırmaktadır.

METODOLOJİ

KİT'lerin son yıllara ilişkin faaliyet raporları ile genel kabul görmüş denetim standartlarına uygun bir şekilde hazırlanan denetim raporları incelenmiştir. Denetim raporlarından incelenen kuruluşlardan, aşağıda belirtilen kapsam dahilinde değerlendirilmeye alınması gerekenler seçilmiş ve daha detaylı bir incelemeye tabi tutulmuştur.

İncelemeye alınan tesislere ilişkin değerlendirmeler, Başbakanlık Yüksek Denetleme Kurulu, Kamu Ortaklığı İdaresi, Devlet Planlama Teşkilatı ve ilgili KİT'ler nezdinde yapılan arşiv taraması ve ilgili KİT ve tesislerin yöneticileri ile yapılan doğrudan görüşmeler sonucu elde edilmiştir.

İncelenen tesislerde yapılan yatırım harcamalarının karşılıkları, Merkez Bankası Döviz Kurları ve sektörlerle ilişkin deflatörler esas alınarak hesaplanmıştır.

Katma değer hesabında "satış hasılatı-üretim maliyeti+işçi ücretleri" yöntemi uygulanmıştır. Bu yöntemin tercihi, konsolide bütçe içerisinde ücretlerin önemli bir yer tutmasından ve diğer yöntemlere göre daha güvenilir olmasından kaynaklanmıştır. Ayrıca, ilgili kuruluşlardan sağlanan bilgilerin ortak bir katma değer hesabı için yeterli homojenliğe sahip olmadığı görülmüştür.

Kamu İktisadi Kuruluşları'nın yatırımları ve işletmeye açılmış olan tesisler üzerinde yapılan araştırmalar sonucu ortaya çıkan tablo şu şekilde sınıflandırılabilir:

1. Faal Durumda Olan Kuruluşlar: Hali hazırda üretim faaliyetlerini sürdüren kuruluşların bir kısmı kârlı olarak çalışmakta, KİT'lerin genel hastalıklarına maruz kalmakla birlikte kendi imkânlarıyla ayakta kalabilmektedirler. TÜPRAŞ, TPAO ve Petrol Ofisi gibi kuruluşlar bu gruba girmektedir.

Bir kısmı da zarar etmekte, hatta bunlardan bazıları özsermayelerini tüketme sınırına dayanmıştır. Ancak her şeye rağmen % 40-50 veya daha yüksek bir kapasite kullanım oranı ile faaliyetini sürdürmektedir. TDÇİ, TTK, TKİ gibi kuruluşlar bu gruba örnek verilebilir.

Bu iki grup kuruluşlara çalışmamızda yer verilmemiştir.

Bazı KİT'lerin tesislerinin ise faaliyetlerini çok düşük kapasite ile yürüttükleri tespit edilmiştir. % 20 oranında kapasite kullanım oranı sınır kabul edilerek bu sınırın üzerinde çalışanlara da araştırmamızda yer verilmemiş, % 20 sınırının altında kalanlar değerlendirilmiştir.

2. Faal Olmayanlar: Bazı tesislerin tümüyle atıl durumunda olduğu, üretime son verilmiş olduğu (SEKA'ya bağlı iki kereste fabrikası gibi) bazılarında da, tesisin yalnızca bir ya da birkaç üretim bölümünde üretimin tatil edildiği fakat diğer bölümlerinde üretimin sürdürüldüğü belirlenmiştir.

Dolayısıyla yalnızca üretimin yapılmadığı tesis veya üretim bölümleri değerlendirmeye alınmıştır.

3. Bu grupta ise, herhangi bir müesseseye bağlı olarak yatırım kararı verilmiş ve yatırım harcamaları bir süre yürütülüp, daha sonra terk edilmiş tesisler incelenmiştir.

Bu gruptaki tesislerden bir bölümü (TÜGSAŞ ve ÇİTOSAN'a bağlı tesisler gibi) yatırım programından çıkarılmıştır. Diğer bir bölümü ise (İstanbul Bira Fabrikası Dinlendirme Tesisleri gibi), bu yönde bir karar söz konusu olmamasına rağmen 1 yıldan daha uzun bir süre ödenek ayrılmamış olması veya herhangi bir faaliyet gözlenmemesi üzerine "**terk edilmiş**" olarak kabul edilmiş ve üçüncü grup olarak araştırmada yer almıştır.

X

1. Yarım Kalan Yatırımların Bölgesel Dağılımı

Yarım kalan yatırımların toplam sayısı 35'tir. Bunun 11 tanesi Doğu Anadolu Bölgesi'nde; 8 tanesi Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nde; 7 tanesi Ege Bölgesi'nde yer almaktadır. Ardından 3 tesisle Karadeniz Bölgesi gelmektedir. İç Anadolu; Marmara ve Akdeniz Bölgesi 2'ser tane yarım kalmış tesisi barındırmaktadır. Böylece Doğu ve Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nde, yarım kalmış tesislerin % 54,3'ü yer almaktadır. Yıllar itibariyle bu yatırımlara yapılan harcamaların seyri incelendiğinde, son yıllarda belirgin bir şekilde kendisini hissettiren bölgedeki terör olgusunun payının oldukça az olduğu, daha çok terör dışı etkenlerin rol oynadığı anlaşılmaktadır. Zaten üretime geçen yatırımların gerçekleşme süreleri de öngörülenden oldukça uzun bir zamanı kapsamaktadır.

2. Yarım Kalan Yatırımların Sektörel Dağılımı

Yarım kalan yatırımlar içerisinde 12 tesis ile Gübre Sanayii başı çekmekte, 11 tesis ile Çimento Sanayii bunu takip etmektedir. Daha sonra makina imalat sanayii 5 tesis, tütün 4, gıda ve orman ürünleri 2, içki sanayii de 1 tesisle bu grupta yer almaktadır.

3. Düşük Kapasitede Çalışan Tesislerin Bölgesel Dağılımı

Düşük Kapasitede Çalışan Tesislerin toplam sayısı 40'tır. Bunun 6 tanesi Doğu Anadolu Bölgesi'nde; 11 tanesi Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nde; 8 tanesi Karadeniz Bölgesi'nde yer almaktadır. Ardından 5 tesisle İç Anadolu; 4 tesisle Marmara Bölgesi gelmektedir. Ege ve Akdeniz Bölgesi 3'er tane yarım kalmış tesisi barındırmaktadır. Böylece Doğu ve Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nde, yarım kalmış tesislerin % 42,5'i yer almaktadır.

4. Düşük Kapasitede Çalışan Tesislerin Sektörel Dağılımı

Düşük Kapasitede Çalışan Tesislerin içerisinde 30 tesis ile Gıda Sanayii başı çekmekte, 4 tesis ile demir dışı metal sanayii bunu takip etmektedir. Dokuma sanayiinin 2 tesisi, orman ürünleri ve kimya sanayiinin 1'er tesisi de bu grupta yer almaktadır.

5- Fabrika düzeyinde üretim kayıplarının değer itibari ile bölgesel dağılımı

Bölge Adı	% Kayıp
Ege Bölgesi	16
Güney Doğu Anadolu	17
Orta Anadolu	21
Akdeniz Bölgesi	2
Marmara Bölgesi	22
Doğu Anadolu Bölgesi	11
Karadeniz Bölgesi	11

6- Düşük kapasitede çalışan tesislerin üretim kayıpları değeri

Düşük kapasitede çalışan tesislerin 1992 yılı fiyatlarıyla 5 yıllık üretim kayıpları değeri 41 trilyon TL'dir. Söz konusu kayıplar 1993 yılı fiyatlarıyla da 65 trilyon TL. olmaktadır. 35 tane yarım kalmış tesis için toprakta yatan para 1993 Endeksine göre 5 Trilyon TL. dir. Bu fonlar özel sektör tarafından değerlendirilseydi 16 milyar dolarlık üretim değeri ve 20.000 kişiye istihdam sağlanabilirdi.

7- Süt Fabrikalarının Ortak Sorunları

1. Genelde düşük verimli hayvan beslenmesi
2. Süt toplamada idari yetersizlik
3. Pazarlama sorunu (eritme peynirinde pazarlamadaki sorundan dolayı üretimde düşük bir seviyede tutulmaktadır.)
4. Yöre halkının sütü ekonomik bir şekilde değerlendirme kültürünün olmayışı.
5. Merkezden yapılan planlamaların sağlıklı olmayışı ve tesislerin doğrudan yöneticilerine karar sürecinde inisiyatif verilmemesi.

8- Et-Balık Kombinalarının Ortak Sorunları

1. Kombinaların kuruluş kapasitelerinin başlangıçta gerçekçilikten uzak bir tutumla, yüksek belirlenmesi.
2. Et-Balık kombinaları dışında kaçak ve kontrolsüz kesimin yaygınlığı
3. Özel sektör kuruluşlarının Et-Balık kombinalarına göre, üreticilere daha fazla para ödemesi nedeniyle arzın özel sektöre doğru kayması.
4. Kesim hayvançılığının, özellikle bazı bölgelerde yetersizliği nedeniyle söz konusu kombinalar çok düşük bir kapasitede çalışmaktadırlar.

II- YARIM KALMIŞ TESİSLER ARAŞTIRMASI

Y A R I M K A L M I Ş T E S İ S L E R

Tesisin Adı : SAMSUN SİGARA FABRİKASI

Bağlı Olduğu Kuruluş : TEKEL GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

Tesisin Bulunduğu Merkez : SAMSUN

Tesisin Geçmişi : 5000 ton/yıl kapasite karakteristiğinde hazırlanan proje 1976 yılında programa alınmıştır. Tesisin inşaat faaliyeti olarak önemli bölümü tamamlanmış olup, tesisin içindeki ekipman eksik kalmıştır. 1985 yılına kadar kazan daire, tesisat işleri, elektrik enerjisi, su bağlantısı ve atık su sistemi ile ilgili işler tamamlanmıştır.

Üretim hattı, yardımcı işletmeler, idari ve sosyal tesisler ile birlikte tamamına yakın bölümü bitirilmiştir.

1992 yatırım programında tesisin değerlendirilmesi için Samsun'daki mevcut sigara fabrikasının buraya nakli ve modernizasyon sonucunda kapasitesinin 5000 ton/yıl'a çıkarılması şekline dönüştürülmesi ile yatırım programına 22 milyar TL ve ayrıca ihale bedeline göre, tütün fonundan aktarma yapılması kararlaştırılmıştır.

ÖNGÖRÜLEN YATIRIM MİKTARI : 930.000.000.- TL

(1992 Fiyatları ile: 1.466.876.972.000.-TL)

YAPILAN YATIRIM MİKTARI

Bugünkü değerlere indirildiğinde, 1976-1985 yılları arasında 532.552.698.000.- TL, 1986'da 8.941.000.- TL, 1987'de 5.211.000.- TL olmak üzere toplam **532.566.850.000.- TL** yatırım harcaması yapılmış olan bu tesise 1987 yılından sonra herhangi bir harcama yapılmamıştır. Toplam harcama tutarı Dolar bazında değerlendirildiğinde **33.570.669 \$'a** ulaşmaktadır.

Yıl	Yatırım Tutarı	Dolar	Bugünkü Değer (TL)
1976-1985	5.186.797.000	33.569.329	532.552.698.000.-
1986	485.000	720	8.941.000.-
1987	592.000	620	5.211.000.-
Toplam	5.187.814.000	33.570.669	532.566.850.000.-

Samsun Sigara Fabrikası'nın (toplam) üretim kaybı:

Filtreli Sigara 65.000 ton

Satıştan toplam kaybı:

Filtreli Sigara 1.639.700 Milyon TL

Y A R I M K A L M I Ş T E S İ S L E R

Tesisin Adı : AKHİSAR SİGARA FABRİKASI
Bağlı Olduğu Kuruluş : TEKEL GENEL MÜDÜRLÜĞÜ
Tesisin Bulunduğu Merkez : MANİSA
Tesisin Geçmişi : Kapasitesi 5000 ton/yıl olan tesis, 1977 yılında yatırım programına alınmıştır. 1984 ve 1985 yıllarında tütün destekleme hesabından fabrikanın bir kısım bölümleri tütün deposu haline getirilmiştir. Tesisin 1985 yılına kadar üretim hattı, lojmanlar, idari binalar ve sosyal tesisleri tamamlanmıştır. Kazan dairesi, soğutucu gruplar, su ve elektrik ile makina ve cihazların alımı yapılmamıştır.
 Akhisar Sigara Fabrikası projesinin 25.000 ton/yıl kapasiteli Akhisar Yaprak Tütün Bölgesel Bakım ve İşleme Tesisi Projesi haline dönüştürülerek 1992 yatırım programında 15 milyar TL ödenek ayrılması kararlaştırılmıştır.

ÖNGÖRÜLEN YATIRIM MİKTARI: 930.000.000.-TL

(1992 Fiyatları ile: 1.466.876.972.000.- TL

YAPILAN YATIRIM MİKTARI

Bugünkü değerlere indirildiğinde, 1977-1985 yılları arasında 425.511.115.000.-TL 1986'da 22.859.671.-TL, olmak üzere toplam **425.533.975.000.- TL** yatırım harcaması yapılmış olan bu tesise 1986 yılından sonra herhangi bir harcama yapılmamıştır. Toplam harcama tutarı Dolar bazında değerlendirildiğinde **26.944.926 \$'a** ulaşmaktadır.

Yıl	Yatırım Tutarı	Dolar	Bugünkü Değer (TL)
1977-1985	4.574.670.000	26.943.106	425.511.115.000.-
1986	1.240.000	1.820	22.860.000.-
Toplam	4.575.910.000	26.944.926	425.533.975.000

Tesisin (toplam) üretim kaybı:

Sigara 65.000 ton

Satıştan toplam kaybı:

Sigara 1.639.700 Milyon TL

Y A R I M K A L M I Ş T E S İ S L E R

Tesisin Adı : VAGON FABRİKASI
Bağlı Olduğu Kuruluş : TCDD
Tesisin Bulunduğu Merkez : MALATYA
Tesisin Geçmişi : TCDD parkında mevcut yolcu ve yük onarım, yenileme ve hasar giderme işlerinin daha rasyonel bir şekilde yapılmasını sağlamak amacıyla yılda 600 adet yolcu ve 4.400 adet yük vagonu onaracak kapasitede planlanan fabrikada 150 memur ve 1500 işçi çalışacağı öngörülmüştür. İnşaat işleri, sosyal tesisleri, % 90'ın üzerinde tamamlanmış olan fabrikanın bağlı ortaklıkların onarım faaliyetini terk edip, sadece imalata yönelmesi gerekecektir. Malatya Vagon Onarım Fabrikası olarak düşünüldüğü için tesisin yapılan piyasa araştırması sonucuna göre Ortadoğu ve diğer gelişmekte olan ülkelerden gelecek yolcu ve yük vagonu taleplerini de karşılayacak vagon imal fabrikası haline dönüştürülmesi istenmiştir.

ÖNGÖRÜLEN YATIRIM MİKTARI : 588.000.000.-TL

(1992 Fiyatları ile: 237.671.786.600.-TL)

YAPILAN YATIRIM MİKTARI

Bugünkü değerlere indirgendiğinde, 1985 yılına kadar 173.278.797.200.- TL, 1986 yılında 25.308.301.080.-TL, 1987'de 18.708.263.490.-TL, 1988'de 14.356.402.580.-TL, 1989'da 1.396.904.206.-TL olmak üzere toplam **233.048.668.556.- TL** yatırım harcaması yapılmış olan bu tesise 1989 yılından sonra herhangi bir harcama yapılmamıştır. Toplam harcama tutarı Dolar bazında değerlendirildiğinde **19.807.210 \$'a** ulaşmaktadır.

Tesisin (toplam) üretim kaybı:

Yıl	Yatırım Tutarı	Dolar	Bugünkü Değer (TL)
1985'e kadar	2.575.746.000	13.636.944	173.278.797.200.-
1986	1.464.642.000	2.153.315	25.308.301.080.-
1987	1.897.205.000	2.209.778	18.708.263.490.-
1988	2.317.511.000	1.646.860	14.356.402.580.-
1989	339.593.000	160.313	1.396.904.206.-
Toplam	8.594.697.000	19.807.210	233.048.668.556.-

Yolcu Vagonu 6.000 Adet

Yük Vagonu 44.000 Adet

Satıştan toplam kaybı:

Yolcu ve Yük Vagonu 4.321.750 Milyon TL

YARIM KALMIŞ TESİSLER

Tesisin Adı : SOMA GÜBRE TESİSİ
Bağlı Olduğu Kuruluş : TUGSAŞ
Tesisin Bulunduğu Merkez : MANİSA-SOMA
Tesisin Geçmişi : 1000 ton/gün amonyak ve 1550 ton/gün üre kapasiteli tesiste ayrıca 3000 ton/yıl kükürt ile 26.400 ton/yıl metanol üretimi öngörülmüştür. 1977 yılında başlanan sosyal tesislerin inşaatı tamamlanmış olup, tamamı defter değeri üzerinden 1982 yılında TKİ'ye devredilmiştir.

ÖNGÖRÜLEN YATIRIM MİKTARI : 3.816.214.000.-TL
 (1992 Fiyatları ile 6.019.264.984.000.-TL)

YAPILAN YATIRIM MİKTARI

Bugünkü değerlere indirgendğinde, 1976 yılında 7.064.668.770.-TL, 1977'de 116.719.279.700.- TL, 1978'de 48.874.598.070.- TL ve 1979'da 26.913.875.- TL, 1980 yılında 62.004.472.-TL, 1981 yılında 31.107.619-TL 1982'de 1.669.435.034.-TL ve 1983 yılında 4.006.302.521.-TL olmak üzere toplam **178.454.310.061.- TL** yatırım harcaması yapılmış olan bu tesise 1983 yılından sonra herhangi bir harcama yapılmamıştır. Toplam harcama tutarı Dolar bazında değerlendirildiğinde **10.933.631 \$'a** ulaşmaktadır.

Yıl	Yatırım Tutarı	Dolar	Bugünkü Değer (TL)
1976	4.479.000	263.470	7.064.668.770.-
1977	110.183.000	6.481.390	116.719.279.700.-
1978	76.000.000	3.832.527	48.874.598.070.-
1979	90.000	3.300	26.913.875.-
1980	305.000	3.990	62.004.472.-
1981	198.000	1.810	31.107.619.-
1982	15.277.000	94.894	1.669.435.034.-
1983	57.210.000	252.250	4.006.302.521.-
Top.	263.742.000	10.933.631	178.454.310.061.-

Soma Gübre Tesisi'nin (toplam) üretim kaybı:

Üre 5.115.000 ton
 Metanol 290.400 ton

Satıştan toplam kaybı:

Üre 4.092 Milyar TL

Y A R I M K A L M I Ş T E S İ S L E R

Tesisin Adı : İZMİR SİGARA FABRİKASI
Bağlı Olduğu Kuruluş : TEKEL GENEL MÜDÜRLÜĞÜ
Tesisin Bulunduğu Merkez : İZMİR
Tesisin Geçmişi : 5000 ton/yıl üretim kapasitesine sahip kuruluş için 1977 yılında yatırım faaliyetlerine başlanmıştır. Üretim hattının kaba inşaat olarak önemli bir kısmı gerçekleştirilmiştir. Sosyal ve idari tesisler yapılmamıştır. İzmir Sigara Fabrikası projesinin, İzmir'de mevcut eski fabrikanın buraya nakli ve modernizasyon sonucunda kapasitesinin 5000 ton/yıl'a çıkarılması düşünüldükçe 1992 yatırım programında 5 milyar TL ödenek ayrılarak etüt-projenin DPT tarafından onaylandıktan sonra harcama yapılması planlanmıştır.

ÖNGÖRÜLEN YATIRIM MİKTARI: 930.000.000.- TL
 (1992 Fiyatları ile: 1.466.876.972.000.- TL)

YAPILAN YATIRIM MİKTARI

Bugünkü değerlere indirildiğinde, 1976-1985 yılları arasında 171.569.382.000.- TL, 1986'da 4.185.000.- TL, 1987'de 1.528.000.- TL olmak üzere toplam **171.575.095.000.- TL** yatırım harcaması yapılmış olan bu tesise 1987 yılından sonra herhangi bir harcama yapılmamıştır. Toplam harcama tutarı Dolar bazında değerlendirildiğinde **10.815.356 \$'a** ulaşmaktadır.

Yıl	Yatırım Tutarı	Dolar	Bugünkü Değer (TL)
1976-1985	1.671.000.000	10.8144834	171.569.382.000.-
1986	227.000	340	4.185.000.-
1987	156.000	182	1.528.000.-
Toplam	1.671.383.000	10.815.356	171.575.095.000.-

İzmir Sigara Fabrikası'nın (toplam) üretim kaybı:

Filtreli Sigara 65.000 ton

Satıştan toplam kaybı:

Filtreli Sigara 1.639.700 Milyon TL

Y A R I M K A L M I Ş T E S İ S L E R

Tesisin Adı : ÇİMENTO FABRİKASI
 Bağlı Olduğu Kuruluş : ÇİTOSAN
 Tesisin Bulunduğu Merkez : KAHRAMANMARAŞ
 Tesisin Geçmişi :

ÖNGÖRÜLEN YATIRIM MİKTARI: 560.000.000.- TL

(1992 Fiyatları ile: 883.280.757.100.- TL

YAPILAN YATIRIM MİKTARI

Bugünkü değerlere indirgendiğinde, 1976 yılında 2.481.072.555.- TL, 1977 yılında 99.061.440.680.- TL, 1978'de 14.464.951.770.- TL, 1979'da 6.726.375.598.- TL ve 1980 yılında 9.577.149.827.- TL ve 1981'de 2.271.798.900.- TL olmak üzere toplam **134.582.789.330.-TL** yatırım harcaması yapılmış olan bu tesise 1981 yılından sonra herhangi bir harcama yapılmamıştır. Toplam harcama tutarı Dolar bazında değerlendirildiğinde **8.662.777 \$'a** ulaşmaktadır.

Yıl	Yatırım Tutarı	Dolar	Bugünkü Değer (TL)
1976	1.573.000	92.529	2.481.072.555.-
1977	93.514.000	5.500.824	99.061.440.680.-
1978	22.493.000	1.134.291	14.464.951.770.-
1979	32.346.000	1.184.835	6.726.375.598.-
1980	47.110.000	617.917	9.577.149.827.-
1981	14.460.000	132.381	2.271.798.900.-
Toplam	211.496.000	8.662.777	134.582.789.330.-

Tesisin (toplam) üretim kaybı:

Çimento 7.150.000 ton

Satıştan toplam kaybı:

Çimento 1.144 Milyar TL

Y A R I M K A L M I Ş T E S İ S L E R

Tesisin Adı : YOZGAT GÜBRE TESİSİ
Bağlı Olduğu Kuruluş : TÜGSAŞ
Tesisin Bulunduğu Merkez : YOZGAT
Tesisin Geçmişi : 600 ton/gün amonyak, 1800 ton/gün amonyum üretilmesi öngörülen tesiste hammadde olarak Sorgun Havzası Kömürleri'nin kullanılması planlanmıştır. Ancak, mevcut kömür rezervlerinin ısıtma ve küçük sanayi ihtiyacını karşılayacak seviyede olmaması nedeniyle proje yürütülememiştir.

Misafirhane binası tamamlanmış, diğer sosyal tesisler inşaatının betonarme-karkas işlerinin tamamı bitmiş olup, inşaat işleri tasfiye edilerek muhafaza altına alınmıştır.

ÖNGÖRÜLEN YATIRIM MİKTARI: 3.580.000.000.- TL
 (1992 Fiyatları ile: 5.646.687.000.000.- TL)

YAPILAN YATIRIM MİKTARI

Bugünkü değerlere indirgendğinde, 1976 yılında 145.110.410.-TL, 1977'de 95.643.008.480.-TL, 1978'de 17.252.090.030.-TL ve 1979'da 3.285.287.081.- TL, 1980 yılında 584.468.387.-TL ve 1981 yılında da 576.590.730.-TL olmak üzere toplam **117.487.555.118.- TL** yatırım harcaması yapılmış olan bu tesise 1981 yılından sonra herhangi bir harcama yapılmamıştır. Toplam harcama tutarı Dolar bazında değerlendirildiğinde **7.214.828** \$'a ulaşmaktadır.

Yıl	Yatırım Tutarı	Dolar	Bugünkü Değer (TL)
1976	92.000	5.410	145.110.410.-
1977	90.287.000	5.310.980	95.643.008.480.-
1978	26.827.000	1.352.849	17.252.090.030.-
1979	10.986.000	402.417	3.285.287.081.-
1980	2.875.000	109.565	584.468.387.-
1981	3.670.000	53.607	576.590.730.-
Toplam	137.737.000	7.214.828	117.487.555.118.-

Yozgat Gübre Tesisi'nin (toplam) üretim kaybı:

Amonyak 1.800.000 ton
 Amonyum 5.400.000 ton

Satıştan toplam kaybı:

Amonyak 1.440 Milyar TL

Y A R I M K A L M I Ş T E S İ S L E R

Tesisin Adı	: ÇİMENTO FABRİKASI
Bağlı Olduğu Kuruluş	: ÇİTOSAN
Tesisin Bulunduğu Merkez	: BİNGÖL
Tesisin Geçmişi	:

ÖNGÖRÜLEN YATIRIM MİKTARI: 562.000.000.- TL
(1992 FİYATLARI İLE: 886.435.331.200.- TL)

YAPILAN YATIRIM MİKTARI

Bugünkü değerlere indirgendiginde, 1976 yılında 1.103.202.847.-TL, 1977 yılında 77.708.686.440.-TL, 1978'de 4.535.691.318.-TL, 1979'da 2.043.660.287.-TL ve 1980'de 4.945.720.675.-TL ve 1981 yılında 339.041.633.- TL olmak üzere toplam **90.676.003.200.- TL** yatırım harcaması yapılmış olan bu tesise 1981 yılından sonra herhangi bir harcama yapılmamıştır. Toplam harcama tutarı Dolar bazında değerlendirildiğinde **5.332.915 \$'a** ulaşmaktadır.

Tesisin (toplam) üretim kaybı:

Çimento 6.600.000 ton

Satıştan toplam kaybı:

Çimento 1.089 Milyar TL

Yıl	Yatırım Tutarı	Dolar	Bugünkü Değer (TL)
1976	1.240.000	72.941	1.103.202.847
1977	73.357.000	4.315.118	77.708.686.440.-
1978	7.053.000	355.673	4.535.691.318.-
1979	6.834.000	250.330	2.043.660.287.-
1980	24.328.000	319.097	4.945.720.675.-
1981	2.158.000	19.756	339.041.633.-
Toplam	114.970.000	5.332.915	90.676.003.200.-

Y A R I M K A L M I Ş T E S İ S L E R

Tesisin Adı : SİİRT ŞIRNAK GÜBRE TESİSİ
Bağlı Olduğu Kuruluş : TÜGSAŞ
Tesisin Bulunduğu Merkez : ŞIRNAK
Tesisin Geçmişi : Güney-Doğu Anadolu Bölgesinin azotlu gübre ihtiyacını karşılamak üzere 1000 ton/gün NH_3 1800 ton/gün CAN gübresi üretilmesi öngörülmüştür. Şırnak asfaltitlerinin hammadde olarak kullanılması planlanmış, ancak asfaltitlerin amonyak üretiminde kullanılması mümkün olmadığından, 1982 yılında programdan çıkarılmıştır.

ÖNGÖRÜLEN YATIRIM MİKTARI: 3.580.000.000.- TL
 (1992 Fiyatları ile: 5.646.687.697.000.- TL)

YAPILAN YATIRIM MİKTARI

Bugünkü değerlere indirgendığında, 1976 yılında 30.615.141.- TL, 1977'de 78.716.101.700.- TL, 1978'de 5.906.752.412.- TL ve 1979'da 2.691.387.560.- TL, 1980 yılında 711.526.733.- TL ve 1981 yılında da 2.414.768.264.-TL olmak üzere toplam **90.471.151.810.- TL** yatırım harcaması yapılmış olan bu tesise 1981 yılından sonra herhangi bir harcama yapılmamıştır. Toplam harcama tutarı Dolar bazında değerlendirildiğinde **5.380.875 \$'a** ulaşmaktadır.

Daha sonra da, yukarıda belirtildiği üzere, yatırıma ara verilmiş ve bugüne kadar bir mesafe alınamamıştır.

Yıl	Yatırım Tutarı	Dolar	Bugünkü Değer (TL)
1976	330.000	19.410	30.615.141.-
1977	74.308.000	4.371.035	78.716.101.700.-
1978	9.185.000	473.942	5.906.752.412.-
1979	9.000.000	329.597	2.691.387.560.-
1980	3.500.000	46.197	711.526.733.-
1981	15.370.000	140.694	2.414.768.264.-
Toplam	111.693.000	5.380.875	90.471.151.810

Şırnak Gübre Tesisi'nin (toplam) üretim kaybı:

NH_3 3.000.000 ton
 CAN 5.400.000 ton

Satıştan toplam kaybı:

CAN 3.996 Milyar TL

Y A R I M K A L M I Ş T E S İ S L E R

Tesisin Adı : MAZIDAĞI GÜBRE TESİSİ
Bağlı Olduğu Kuruluş : TÜGSAŞ
Tesisin Bulunduğu Merkez : MARDİN-MAZIDAĞI
Tesisin Geçmişi : 1976 yılında yurdun 10 yıl içindeki gübre ihtiyacının karşılanması amacıyla revize yatırım programına alınmış olan Mazıdağı Gübre Projesi ile 370.000 ton/yıl sülfürik asidi, 157.200 ton/yıl fosfat asidi, 243.000 ton/yıl D.A.P. üretimi öngörülmüştür. Zenginleştirme tesislerinin maliyetinin yüksek oluşu nedeniyle fizible olmayacağı ortaya çıkmış, 1984 yılında yatırım programından çıkarılmıştır.

ÖNGÖRÜLEN YATIRIM MİKTARI :2.800.000.000,- TL
 (1992 Fiyatları ile: 4.416.403.786.000,- TL

YAPILAN YATIRIM MİKTARI

Bugünkü değerlere indirgendğinde, 1976 yılında 823.343.848,- TL, 1977'de 71.256.355.930,-TL, 1978'de 5.324.115.756,- TL- 1979'da 2.691.387.560,- TL, 1980 yılında 1.665.785.729,- TL, 1981'de 2.259.387.274,-TL, 1982 yılında 629.111.572,- TL ve 1983 yılında da 229.341.736,- TL olmak üzere toplam **84.878.829.405,- TL** yatırım harcaması yapılmış olan bu tesise 1983 yılından sonra herhangi bir harcamaya yapılmamıştır. Toplam harcama tutarı Dolar bazında değerlendirildiğinde **4.721.711 \$'a** ulaşmaktadır.

Yıl	Yatırım Tutarı	Dolar	Bugünkü Değer (TL)
1976	522.000	30.705	823.343.848.-
1977	67.266.000	3.956.820	71.256.355.930.-
1978	8.279.000	417.499	5.324.115.756.-
1979	9.000.000	118.022	2.691.387.560.-
1980	8.194.000	75.016	1.665.785.729.-
1981	14.381.000	89.328	2.259.387.274.-
1982	5.757.000	25.384	629.111.572.-
1983	3.275.000	8.937	229.341.736.-
Toplam	116.674.000	4.721.711	84.878.829.405.-

Tesisin (toplam) üretim kaybı:

Sülfürik Asidi 3.700.000 ton
 Fosfat Asidi 1.572.000 ton
 DAP 2.430.000 ton

Satıştan toplam kaybı:

Sülfürik Asidi 684.500 Milyon TL
 DAP 2.576 Milyar TL

Y A R I M K A L M I Ş T E S İ S L E R

Tesisin Adı : ÇİMENTO FABRİKASI
Bağlı Olduğu Kuruluş : ÇİTOSAN
Tesisin Bulunduğu Merkez : MALATYA - DARENDE
Tesisin Geçmişi : Bu fabrikaların kurulması ile ilgili çalışmaların yer seçimi, inşaat ihalesi, makina ihalesi, hammadde, yakıt ve benzeri yönlerden aceleye getirilmiş olması nedeniyle yatırımın sınai maliyeti yüksek olduğundan hiç biri tamamlanamamıştır. Kuruluş kapasiteleri, tüm fabrikalar için 550.000 ton/yıl olarak belirlenmiştir.

ÖNGÖRÜLEN YATIRIM MİKTARI: 580.000.000 TL
 (1992 Fiyatları ile: 914.826.498.400.- TL)

YAPILAN YATIRIM MİKTARI

Bugünkü değerlere indirgendğinde, 1976 yılında 52.050.473.- TL, 1977 yılında 63.567.796.610.- TL, 1978'de 10.364.630.230.- TL, 1979'da 543.959.330.- TL, 1980'de 259.199.024.- TL ve 1981 yılında 583.817.753.- TL olmak üzere toplam **75.371.453.420.- TL** yatırım harcaması yapılmış olan bu tesise 1981 yılından sonra herhangi bir harcama yapılmamıştır. Toplam harcama tutarı Dolar bazında değerlendirildiğinde **4.461.954 \$'a** ulaşmaktadır.

Yıl	Yatırım Tutarı	Dolar	Bugünkü Değer (TL)
1976	35.000	1.941	52.050.473.-
1977	60.008.000	3.529.882	63.567.796.610.-
1978	16.117.000	812.758	10.364.630.230.-
1979	1.819.000	66.630	543.959.330.-
1980	1.275.000	16.723	259.199.024.-
1981	3.716.000	34.020	583.817.753.-
Toplam	82.968.000	4.461.954	75.371.453.420.-

Tesisin (toplam) üretim kaybı:

Çimento 5.500.000 ton

Satıştan toplam kaybı:

Çimento 907.500 Milyon TL

Y A R I M K A L M I Ş T E S İ S L E R

Tesisin Adı : DİYARBAKIR SİĞARA FABRİKASI
Bağlı Olduğu Kuruluş : TEKEL GENEL MÜDÜRLÜĞÜ
Tesisin Bulunduğu Merkez : DİYARBAKIR
Tesisin Geçmişi : 2500 ton/yıl kapasitesi olan tesis, 1976 yılında yatırım programına alınmıştır. Üretim hattının bir bölümü kaba inşaat olarak gerçekleştirilmiş ancak, duvar ve çatı kaplamaları, yardımcı tesisler, sosyal ve idari binaları tamamlanmamıştır. Diyarbakır Sigara Fabrikası projesinin 35000 ton/yıl kapasiteli Treshing-Redrying tesisleri projesi (Doğu ve Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nde yetiştirilen iri kıtalı ve kalın damarlı tütünlerin ıslah edilmesi ile lami-nalardan ayrılması ile kaliteli tütün üretimi) haline dönüştürülmesi için 1992 yılı yatırım programında 15 milyar TL ödenek ayrılması kararlaştırılmıştır.

ÖNGÖRÜLEN YATIRIM MİKTARI: 650.000.000.-TL

(1992 Fiyatları ile: 1.025.236.593.000.- TL

YAPILAN YATIRIM MİKTARI

Bugünkü değerlere indirgendğinde, 1976-1986 yılları arasında toplam **66.327.827.000.- TL** yatırım harcaması yapılmış olan bu tesise 1986 yılından sonra herhangi bir harcama yapılmamıştır. Toplam harcama tutarı Dolar bazında değerlendirildiğinde **4.519.990 \$'a** ulaşmaktadır.

Yıl	Yatırım Tutarı	Dolar	Bugünkü Değer (TL)
1976-1986	914.349.000	4.519.990	66.327.827.000.-
Toplam	914.349.000	4.519.990	66.327.827.000.-

Tesisin (toplam) üretim kaybı:

Sigara 32.500 ton

Satıştan toplam kaybı:

Sigara 819.850 Milyon TL

Y A R I M K A L M I Ş T E S İ S L E R

Tesisin Adı : KONYA GÜBRE TESİSİ
Bağlı Olduğu Kuruluş : TÜGSAŞ
Tesisin Bulunduğu Merkez : KONYA - BEYŞEHİR
Tesisin Geçmişi : Hammadde olarak seçilen Beyşehir linyitlerinin kullanılması düşünülen tesiste 600 ton/gün, 10-40 ton/gün üretilmesi öngörülmüştür. Ancak, amonyak üretiminde bu kömürlerin gazlaştırılmaya uygun olmadığı tespit edilmiştir. Yarım kalan sosyal tesis inşaatları korumaya alınmıştır. Proje DPT tarafından programdan çıkarılmıştır.

ÖNGÖRÜLEN YATIRIM MİKTARI: 3.580.000.000.- TL

(1992 Fiyatları ile; 5.649.687.697.000.- TL

YAPILAN YATIRIM MİKTARI

Bugünkü değerlere indirgendğinde, 1976 yılında 6.309.148.- TL, 1977'de 38.739.406.780.-TL, 1978'de 16.430.868.170.- TL ve 1979'da 2.342.703.349.- TL, 1980 yılında 2.243.138.849.- TL, 1981 yılında 951.139.041.- TL olmak üzere toplam **60.713.565.337.- TL** yatırım harcaması yapılmış olan bu tesise 1981 yılından sonra herhangi bir harcama yapılmamıştır. Toplam harcama tutarı Dolar bazında değerlendirildiğinde **3.926.927 \$'a** ulaşmaktadır.

Yıl	Yatırım Tutarı	Dolar	Bugünkü Değer (TL)
1976	4.000	235	6.309.148
1977	36.570.000	2.151.130	38.739.406.780
1978	25.550.000	1.288.450	16.430.868.170
1979	7.834.000	286.960	2.342.703.349
1980	11.034.000	144.727	2.243.138.849
1981	6.054.000	55.425	951.139.041
Toplam	87.046.000	3.926.927	60.713.565.337

Konya Gübre Tesisi'nin (toplam) üretim kaybı:

Amonyak 1.800.000 ton
 Üre 3.120.000 ton

Satıştan toplam kaybı:

Amonyak 1.440 Milyar TL
 Üre 2.496 Milyar TL

YARIM KALMIŞ TESİSLER

Tesisin Adı : ÇİMENTO FABRİKASI
 Bağlı Olduğu Kuruluş : ÇİTOSAN
 Tesisin Bulunduğu Merkez : KASTAMONU - AVAÇ
 Tesisin Geçmişi :

ÖNGÖRÜLEN YATIRIM MİKTARI: 567.000.000.- TL
 (1992 Fiyatları ile: 894.321.766.600.- TL)

YAPILAN YATIRIM MİKTARI

Bugünkü değerlere indirgendığında, 1976 yılında 53.627.760.- TL, 1977 yılında 46.747.881.360.- TL, 1978'de 8.885.852.090.- TL, 1979'da 2.263.157.895.- TL ve 1980 yılında 1.639.560.886.- TL ve 1981'de 260.235.663.- TL olmak üzere toplam 59.850.315.654.-TL yatırım harcaması yapılmış olan bu tesise 1981 yılından sonra herhangi bir harcama yapılmamıştır. Toplam harcama tutarı Dolar bazında değerlendirildiğinde 3.774.431 \$'a ulaşmaktadır.

Yıl	Yatırım Tutarı	Dolar	Bugünkü Değer (TL)
1976	34.000	2.000	53.627.760.-
1977	44.130.000	2.595.882	46.747.881.360.-
1978	12.429.000	641.906	8.885.852.090.-
1979	7.568.000	277.216	2.263.157.895.-
1980	8.065.000	105.784	1.639.560.886.-
1981	16.564.000	151.643	260.235.663.-
Toplam	88.790.000	3.774.431	59.850.315.654.-

Tesisin (toplam) üretim kaybı:

Çimento 6.050.000 ton

Satıştan toplam kaybı:

Çimento 998.250 Milyon TL

Y A R I M K A L M I Ş T E S İ S L E R

Tesisin Adı	: ÇİMENTO FABRİKASI
Bağlı Olduğu Kuruluş	: ÇİTOSAN
Tesisin Bulunduğu Merkez	: MANİSA - ALAŞEHİR
Tesisin Geçmişi	:

ÖNGÖRÜLEN YATIRIM MİKTARI: 560.000.000.- TL
(1992 Fiyatları ile: 883.280.757.100.- TL)

YAPILAN YATIRIM MİKTARI

Bugünkü değerlere indirildiğinde, 1977 yılında 58.728.813.560.- TL, 1978 yılında 783.922.829.- TL, 1979'da 27.511.961.- TL olmak üzere toplam **59.541.248.340.-** TL yatırım harcaması yapılmış olan bu tesise 1979 yılından sonra herhangi bir harcamaya yapılmamıştır. Toplam harcama tutarı Dolar bazında değerlendirildiğinde **3.326.019 \$'e** ulaşmaktadır.

Yıl	Yatırım Tutarı	Dolar	Bugünkü Değer (TL)
1977	55.440.000	3.261.176	58.728.813.560.-
1978	1.219.000	61.473	783.922.829.-
1979	92.000	3.370	27.511.961.-
Toplam	56.751.000	3.326.019	59.541.248.340.-

Tesisin (toplam) üretim kaybı:

Çimento 5.500.000 ton

Satıştan toplam kaybı:

Çimento 907.500 Milyon TL

Y A R I M K A L M I Ş T E S İ S L E R

Tesisin Adı : ÇİMENTO FABRİKASI
 Bağlı Olduğu Kuruluş : ÇİTOSAN
 Tesisin Bulunduğu Merkez : KÜTAHYA - EMET
 Tesisin Geçmişi :

ÖNGÖRÜLEN YATIRIM MİKTARI: 560.000.000.- TL
 (1992 Fiyatları ile: 883.280.757.100.- TL)

YAPILAN YATIRIM MİKTARI

Bugünkü değerlere indirgendiğinde, 1976 yılında 64.668.770.- TL, 1977 yılında 37.538.135.590.- TL, 1978'de 12.063.665.600.- TL, 1979'da 1.144.437.799.- TL, 1980'de 3.332.994.511.- TL ve 1981 yılında 299.607.227.- TL olmak üzere toplam 54.443.509.497.- TL yatırım harcaması yapılmış olan bu tesise 1981 yılından sonra herhangi bir harcama yapılmamıştır. Toplam harcama tutarı Dolar bazında değerlendirildiğinde 3.427.503 \$'a ulaşmaktadır.

Yıl	Yatırım Tutarı	Dolar	Bugünkü Değer (TL)
1976	41.000	2.412	64.668.770.-
1977	35.436.000	2.084.447	37.538.135.590.-
1978	18.759.000	967.957	12.063.665.600.-
1979	3.827.000	140.183	1.144.437.799.-
1980	16.395.000	215.045	3.332.994.511.-
1981	1.907.000	17.759	299.607.227.-
Toplam	76.365.000	3.427.503	54.443.509.497.-

Tesisin (toplam) üretim kaybı:

Çimento 5.500.000 ton

Satıştan toplam kaybı:

Çimento 907.500 Milyon TL

Y A R I M K A L M I Ş T E S İ S L E R

Tesisin Adı	: 4. GÜBRE KOMPLEKSİ
Bağlı Olduğu Kuruluş	: TÜGSAŞ
Tesisin Bulunduğu Merkez	: MERSİN
Tesisin Geçmişi	: 600.000 ton/yıl amonyak, 330.000 ton/yıl üre 420.000 ton/yıl D.A.P. üretmesi planlanan gübre tesisi için nafta ve doğal gazın hammadde olarak kullanılması ve TPAO'ya ait rafinerilerinden temin edilmesi planlanmıştır.
	Söz konusu tesisin Türkiye, Tunus, Kuveyt ile ortaklaşa kurulması gündeme gelmiş, ancak Orta-Doğu Bölgesi'nde meydana gelen gelişmeler nedeniyle gerçekleştirilememiştir.
	Söz konusu proje teknolojilerinin kömüre dayalı olması ve amonyak maliyetlerinin çok yüksek seviyede seyretmesi nedeniyle projenin yatırımdan vazgeçilmiştir.

ÖNGÖRÜLEN YATIRIM MİKTARI: 4.830.389.000.- TL

(1992 Fiyatları ile: 9.660.778.000.000.- TL

YAPILAN YATIRIM MİKTARI

Bugünkü değerlere indirildiğinde, 1972 yılında 1.179.810.726.- TL, 1973'de 963.730.570.- TL, 1974 yılında 120.930.232.- TL, 1975'te 826.000.000.- TL ve 1976 yılında 1.509.463.722.- TL, 1977'de 26.888.771.190.- TL, 1978'de 6.607.717.042.- TL, 1979'da 3.319.976.077.- TL, 1980 yılında 1.923.968.286.- TL 1981'de 1.968.735.271.- TL, 1982'de 761.556.114.- TL 183 yılında 1.583.543.417.- TL, 1984 yılında da 34.348.878.- TL, 1985'te 488.137.569.- TL olmak üzere toplam **48.176.689.094.- TL** yatırım harcaması yapılmış olan bu tesise 1985 yılından sonra herhangi bir harcama yapılmamıştır. Toplam harcama tutarı Dolar bazında değerlendirildiğinde **2.969.841 \$'a** ulaşmaktadır.

Yıl	Yatırım Tutarı	Dolar	Bugünkü Değer (TL)
1972	374.000	25.900	1.179.810.726.-
1973	327.000	22.677	963.730.570.-
1974	52.000	3.645	120.930.232.-
1975	413.000	27.189	826.000.000.-
1976	957.000	56.295	1.509.463.722.-
1977	25.383.000	1.493.465	26.888.771.190.-
1978	10.275.000	518.155	6.607.717.042.-
1979	11.102.000	406.667	3.319.976.077.-
1980	9.464.000	124.135	1.923.968.286.-
1981	12.531.000	114.720	1.968.735.271.-
1982	6.969.000	43.290	761.556.114.-
1983	22.613.000	99.705	1.583.543.417.-
1984	752.000	2.050	34.348.878.-
1985	16.748.000	31.948	488.137.569.-
Toplam	117.933.000	2.969.841	48.176.689.094.-

Tesisin (toplam) üretim kaybı:

Amonyak	6.600.000 ton
DAP	4.620.000 ton
Üre	3.630.000 ton

Satıştan toplam kaybı:

Amonyak	5.280 Milyar TL
DAP	4.897 Milyar TL
Üre	2.904 Milyar TL

Y A R I M K A L M I Ş T E S İ S L E R

Tesisin Adı : ÇİMENTO FABRİKASI
 Bağlı Olduğu Kuruluş : ÇİTOSAN
 Tesisin Bulunduğu Merkez : BİTLİS
 Tesisin Geçmişi :

ÖNGÖRÜLEN YATIRIM MİKTARI: 580.000.000.-TL
 (1992 Fiyatları ile: 914.826.498.400.- TL)

YAPILAN YATIRIM MİKTARI

Bugünkü değerlere indirildiğinde, 1976 yılında 132.492.113.- TL, 1977 yılında 16.937.500.000.- TL, 1978'de 9.011.575.563.- TL, 1979'da 235.346.890.- TL, 1980'de 276.885.545.- TL ve 1981 yılında 216.496.465.- TL olmak üzere toplam **26.810.296.576.-TL** yatırım harcaması yapılmış olan bu tesise 1981 yılından sonra herhangi bir harcama yapılmamıştır. Toplam harcama tutarı Dolar bazında değerlendirildiğinde **1.711.464 \$'a** ulaşmaktadır.

Yıl	Yatırım Tutarı	Dolar	Bugünkü Değer (TL)
1976	84.000	4.971	132.492.113.-
1977	15.989.000	940.529	16.937.500.000.-
1978	14.013.000	706.656	9.011.575.563.-
1979	787.000	28.827	235.346.890.-
1980	1.362.000	17.865	276.885.545.-
1981	1.378.000	12.616	216.496.465.-
Toplam	33.613.000	1.711.464	26.810.296.576.-

Tesisin (toplam) üretim kaybı:

Çimento 5.500.000 ton

Satıştan toplam kaybı:

Çimento 907.500 Milyon TL

Y A R I M K A L M I Ş T E S İ S L E R

Tesisin Adı : ET BALIK KOMBİNASI
Bağlı Olduğu Kuruluş : ET BALIK KURUMU GENEL MÜDÜRLÜĞÜ
Tesisin Bulunduğu Merkez : KAHRAMANMARAŞ
Tesisin Geçmişi : 1976 yılında yatırım programına alınan tesisin 1982 yılında bölge şartları gözönüne alınarak et kombinasi yerine soğuk hava deposuna dönüştürülmesine karar verilmiştir. Bu tesise 1984 yılından beri herhangi bir harcama yapılmamıştır.

ÖNGÖRÜLEN YATIRIM MİKTARI: 82.438.000.-TL

(1992 Fiyatları ile: 130.028.391.200.-TL)

YAPILAN YATIRIM MİKTARI

Bugünkü değerlere indirgendığında, 1980 yılına kadar 19.751.645.460.- TL 1981'de 4.433.919.000.- TL, 1982 yılında 1.663.170.000 ve 1983 yılında da 874.094.000.-TL olmak üzere toplam **26.720.828.460.- TL** yatırım harcaması yapılmış olan bu tesise 1983 yılından sonra herhangi bir harcama yapılmamıştır. Toplam harcama tutarı Dolar bazında değerlendirildiğinde **2.030.721 \$'a** ulaşmaktadır.

Yıl	Yatırım Tutarı	Dolar	Bugünkü Değer (TL)
1980'e kadar	45.014.000	1.430.196	19.751.645.460.-
1981	44.889.000	110.958	4.433.919.000.-
1982	21.771.000	113.990	1.663.170.000.-
1983	17.134.000	75.577	874.094.000.-
Toplam	128.808.000	2.030.721	26.720.828.460.-

Kahraman Maraş Et Balık Kombinasi'nın (toplam) üretim kaybı:

Et 141.000 ton

Satıştan toplam kaybı:

Et 2.679 Milyar TL

Y A R I M K A L M I Ş T E S İ S L E R

Tesisin Adı : BİRA FABRİKASI EK DİNLENDİRME TES.
Bağlı Olduğu Kuruluş : TEKEL GENEL MÜDÜRLÜĞÜ
Tesisin Bulunduğu Merkez : İSTANBUL
Tesisin Geçmişi : 1972 yılında, fabrikanın mevcut kapasitesini 40 milyon litreden 80 milyon litreye çıkarmak maksadıyla yapımına başlanmış olan bu tesiste, bina inşaat olarak tamamlanmış, içindeki katlarına 160 adet alüminyum tank ile 35 adet şişeleme tankı yerleştirilmiştir. 5 adet kompresörü içeren soğutma grubunun ithal edilerek binanın zemin katına monte edildiği bu tesislere 1986 yılından bu yana da ödenek ayrılmamıştır.

Diger yandan kapasitesinin 40 milyon litreden 80 milyon litreye çıkarılması halinde mevcut arpa silosunun yeterli olmayacağı gerekçesiyle yukarıda belirtilen ek üretim tesisleri proje ihtiyacı için 1977 yılında yapımına başlanan ayrı bir arpa silosu inşaatı da önceki yıllarda bitirilmesine karşılık yeni dinlendirme tesisi faaliyete geçmediğinden işletmeye alınamamıştır.

YAPILAN YATIRIM MİKTARI

Bugünkü değerlere indirildiğinde, 1972-1985 yılları arasında 19.990.386.000,- TL yatırım harcaması yapılmış olan bu tesise 1985 yılından sonra herhangi bir harcama yapılmamıştır. Toplam harcama tutarı Dolar bazında değerlendirildiğinde 268.173 \$'a ulaşmaktadır.

Yıl	Yatırım Tutarı	Dolar	Bugünkü Değer (TL)
1985'e kadar	141.392.000.-	268.173	19.990.386.000.-
Toplam	141.392.000	268.173	19.990.386.000.-

Bira Fabrikası'nın (toplam) üretim kaybı:

Bira 720.000 ton

Satıştan toplam kaybı:

Bira 3.434.400 Milyon TL

YARIM KALMIŞ TESİSLER

Tesisin Adı : ET BALIK KOMBİNASI
Bağlı Olduğu Kuruluş : ET BALIK KURUMU GENEL MÜDÜRLÜĞÜ
Tesisin Bulunduğu Merkez : MUŞ
Tesisin Geçmişi : 1976 yılında yatırım programına alınan tesis, kuruluş yerinin yanlış seçimi ve hayvan potansiyeli bakımından çalışması güç olacağından dolayı 1982 yılında yatırım programından çıkarılmıştır.

ÖNGÖRÜLEN YATIRIM MİKTARI: 82.438.000.- TL

(1992 Fiyatları ile: 130.028.391.200.- TL)

YAPILAN YATIRIM MİKTARI

Bugünkü değerlere indirgenildiğinde, 1978 yılına kadar 16.478.927.200.- TL 1979'da 104.733.000.- TL ve 1980 yılında da 417.688.000.- TL olmak üzere toplam **17.001.348.200.- TL** yatırım harcaması yapılmış olan bu tesise 1980 yılından sonra herhangi bir harcama yapılmamıştır. Toplam harcama tutarı Dolar bazında değerlendirildiğinde **1.023.929 \$'a** ulaşmaktadır.

Yıl	Yatırım Tutarı	Dolar	Bugünkü Değer (TL)
1978'e kadar	17.204.000	958.814	16.478.927.200.-
1979	582.000	21.319	104.733.000.-
1980	3.339.000	43.796	417.688.000.-
Toplam	21.125.000	1.023.929	17.001.348.200.-

Muş Et Balık Kombinası'nın (toplam) üretim kaybı:

Et 141.000 ton

Satıştan toplam kaybı:

Et 2.679 Milyar TL

Y A R I M K A L M I Ş T E S İ S L E R

Tesisin Adı	: ÇİMENTO FABRİKASI
Bağlı Olduğu Kuruluş	: ÇİTOSAN
Tesisin Bulunduğu Merkez	: TEKİRDAĞ
Tesisin Geçmişi	:

ÖNGÖRÜLEN YATIRIM MİKTARI: 550.000.000.- TL
(1992 Fiyatları ile: 867.507.886.400.-TL)

YAPILAN YATIRIM MİKTARI

Bugünkü değerlere indirgendiginde, 1976 yılında 56.782.334.- TL, 1977 yılında 13.436.440.680.- TL, 1978'de 483.601.286.- TL, 1979'da 23.624.401.- TL ve 1980 yılında 336.857.084.- TL olmak üzere toplam **14.337.305.785.- TL** yatırım harcaması yapılmış olan bu tesise 1980 yılından sonra herhangi bir harcama yapılmamıştır. Toplam harcama tutarı Dolar bazında değerlendirildiğinde **810.786 \$'a** ulaşmaktadır.

Yıl	Yatırım Tutarı	Dolar	Bugünkü Değer (TL)
1976	36.000	2.118	56.782.334.-
1977	12.684.000	746.118	13.436.440.680.-
1978	752.000	37.922	483.601.286.-
1979	79.000	2.894	23.624.401.-
1980	1.657.000	21.734	336.857.084.-
Toplam	15.208.000	810.786	14.337.305.785.-

Tesisin (toplam) üretim kaybı:

Çimento 6.050.000 ton

Satıştan toplam kaybı:

Çimento 998.250 Milyon TL

YARIM KALMIŞ TESİSLER

Tesisin Adı : BUHAR VE SU TÜRBİNİ FABRİKASI
Bağlı Olduğu Kuruluş : TEMSAN (Türkiye Elektro-Mekanik Sanayii A.Ş.)
Tesisin Bulunduğu Merkez : DİYARBAKIR
Tesisin Geçmişi : Diyarbakır Elektromekanik Sanayii kompleksi içinde gerçekleştirilmesi tasarlanan bu proje için 1977 yılında bir fizibilite raporu hazırlanmış ve yatırım programına alınmıştır. Tesisin kapasitesi 1000 MW/yıl buhar türbini ve 1130 MW/yıl su türbinidir.

ÖNGÖRÜLEN YATIRIM MİKTARI: 7.110.000.000.- TL
 (1992 Fiyatları ile: 6.601.671.309.000.- TL)

YAPILAN YATIRIM MİKTARI

Bugünkü değerlere indirildiğinde, 1977-1983 yılları arasında 5.153.679.000.- TL, 1985'de 54.050.000.- TL, 1986 yılında 18.210.000.- TL, 1987 yılında 9.928.000.- TL, 1988 yılında 6.156.000.- TL, 1989'da 4.144.000.- TL 1990'da 2.491.000.- TL ve 1991'de 1.483.000.-TL olmak üzere toplam **5.250.140.000.- TL** yatırım harcaması yapılmış olan bu tesise 1991 yılından sonra herhangi bir harcama yapılmamıştır. Toplam harcama tutarı Dolar bazında değerlendirildiğinde **372.856 \$'a** ulaşmaktadır.

Yıl	Yatırım Tutarı	Dolar	Bugünkü Değer (TL)
1977-1983	33.200.000	364.612	5.153.679.000.-
1985	2.000.000	3.800	54.050.000.-
1986	1.000.000	1.470	18.210.000.-
1987	1.000.000	1.165	9.928.000.-
1988	1.000.000	710	6.156.000.-
1989	1.000.000	470	4.144.000.-
1990	1.000.000	385	2.491.000.-
1991	1.000.000	244	1.482.000.-
Toplam	41.200.000	372.856	5.250.140.000.-

Y A R I M K A L M I Ş T E S İ S L E R

Tesisin Adı	: BÜYÜK JENERATÖR FABRİKASI
Bağlı Olduğu Kuruluş	: TEMSAN (Türkiye Elektro-Mekanik Sanayii A.Ş.)
Tesisin Bulunduğu Merkez	: DİYARBAKIR
Tesisin Geçmişi	: 1977 yılında yatırım programına alınan tesisin üretim kapasitesi 1000 MW/yıl türbo jeneratör ve 1130 MW/yıl hidro jeneratördür. Bu proje Diyarbakır Buhar ve Su Türbinleri Fabrikası ile entegre çalışmak üzere tasarlanmıştır.

ÖNGÖRÜLEN YATIRIM MİKTARI : 14.057.782.000.-
 (1992 Fiyatları ile : 13.048.079.850.000.- TL)

YAPILAN YATIRIM MİKTARI

Bugünkü değerlere indirildiğinde, 1977-1983 yılları arasında 4.084.482.583.-TL, 1985'de 54.050.000.-TL, 1986 yılında 18.210.000.- TL, 1987 yılında 9.928.000.- TL, 1988 yılında 6.156.000.- TL, 1989'da 4.144.000.-TL, 1990'da 2.491.000.-TL olmak üzere toplam **4.177.562.000.- TL** yatırım harcaması yapılmış olan bu tesise 1990 yılından sonra herhangi bir harcama yapılmamıştır. Toplam harcama tutarı Dolar bazında değerlendirildiğinde **296.850 \$'a** ulaşmaktadır.

Yıl	Yatırım Tutarı	Dolar	Bugünkü Değer (TL)
1977-1983	26.300.000	288.835	4.082.583.000.-
1985	2.000.000	3.815	54.050.000.-
1986	1.000.000	1.470	18.210.000
1987	1.000.000	1.165	9.928.000.-
1988	1.000.000	710	6.156.000.-
1989	1.000.000	470	4.144.000.-
1990	1.000.000	385	2.491.000.-
Toplam	33.300.000	296.850	4.177.562.000.-

Y A R I M K A L M I Ş T E S İ S L E R

Tesisin Adı : YÜKSEK GERİLİM KESİCİ FABRİKASI
Bağlı Olduğu Kuruluş : TEMSAN (Türkiye Elektro-Mekanik Sanayii A.Ş.)
Tesisin Bulunduğu Merkez : ANKARA - MACUNKÖY
Tesisin Geçmişi : 1977 yılında yatırım programına alınan tesisin üretim kapasitesi 1060 adet/yıl yüksek gerilim kesici, 5200 adet/yıl yüksek gerilim ayırıcı, 1750 adet/yıl düşük gerilim kesici'dir. 1977 yılında Malatya'da gerçekleştirilmesi tasarlanan bu projenin 1978 yılında Elazığ'da tesisi öngörülmüş, daha sonra buradan da vazgeçilerek Ankara-Macunköy'deki İller Bankası'ndan devralınan tesislerle entegre edilmesi kararlaştırılmıştır. Şirket Macunköy'deki fabrikayı bu proje çerçevesinde tevsi ederek 170 ve 400 KV'luk kesici ve ayırıcı imalatını yapmayı planlamıştır.

ÖNGÖRÜLEN YATIRIM MİKTARI: 2.134.200.000.- TL

(1992 Fiyatları ile: 1.981.615.599.000.- TL)

YAPILAN YATIRIM MİKTARI

Bugünkü değerlere indirgendiğinde, 1977-1982 yılları arasında 1.765.064.000.- TL, 1983 yılında 515.497.000.- TL, 1985'te 270.248.000.- TL, 1986'da 182.090.000.- TL, 1987 yılında 99.276.000.- TL, 1988 yılında 184.690.000.- TL 1989 yılında 4.144.000.- TL ve 1990'da 24.911.000.-TL olmak üzere toplam **3.045.920.000.- TL** yatırım harcaması yapılmış olan bu tesise 1990 yılından sonra herhangi bir harcama yapılmamıştır. Toplam harcama tutarı Dolar bazında değerlendirildiğinde **233.424 \$**'a ulaşmaktadır.

Yıl	Yatırım Tutarı	Dolar	Bugünkü Değer (TL)
1977-1982	8.700.000	127.137	1.765.064.000.-
1983	8.000.000	35.275	515.497.000.-
1985	10.000.000	19.075	270.248.000.-
1986	10.000.000	14.650	182.090.000.-
1987	10.000.000	11.650	99.276.000.-
1988	30.000.000	21.320	184.690.000.-
1989	1.000.000	472	4.144.000.-
1990	10.000.000	3.845	24.911.000.-
Toplam	87.700.000	233.424	3.045.920.000.-

Y A R I M K A L M I Ş T E S İ S L E R

Tesisin Adı : ÇİMENTO FABRİKASI
 Bağlı Olduğu Kuruluş : ÇİTOSAN
 Tesisin Bulunduğu Merkez : MUĞLA - MİLAS
 Tesisin Geçmişi :

ÖNGÖRÜLEN YATIRIM MİKTARI : 560.000.000.-TL
 (1992 Fiyatları ile: 883.280.757.100.-TL)

YAPILAN YATIRIM MİKTARI

Bugünkü değerlere indirgendiğinde, 1977 yılında 212.923.728.-TL, 1978 yılında 427.437.299.- TL, 1979'da 1.446.172.249.-TL ve 1980 yılında 11.384.427.- TL olmak üzere toplam **2.097.917.703.- TL** yatırım harcaması yapılmış olan bu tesise 1980 yılından sonra herhangi bir harcama yapılmamıştır. Toplam harcama tutarı Dolar bazında değerlendirildiğinde **222.985 \$'a** ulaşmaktadır.

Yıl	Yatırım Tutarı	Dolar	Bugünkü Değer (TL)
1977	201.000	11.824	212.923.728.-
1978	660.000	33.283	427.437.299.-
1979	4.836.000	177.143	1.446.172.249.-
1980	56.000	735	11.384.427.-
Toplam	5.753.000	222.985	2.097.917.703.-

Tesisin (toplam) üretim kaybı:

Çimento 5.500.000 ton

Satıştan toplam kaybı:

Çimento 907.500 Milyon TL

Y A R I M K A L M I Ş T E S İ S L E R

Tesisin Adı : TRABZON GÜBRE TESİSİ
Bağlı Olduğu Kuruluş : TUGSAŞ
Tesisin Bulunduğu Merkez : ARAKLI
Tesisin Geçmişi : Araklı ilçesinde kurulması planlanan tesisin kapasitesi 600 ton/gün amonyak ve 1040 ton/gün üredir. Nafta bazına göre planlanan bu tesiste TPAO kurulması planlanan Karadeniz rafinerisinde üretilecek naftanın kullanılması planlanmıştır.

ÖNGÖRÜLEN YATIRIM MİKTARI: 1.500.000.000.- TL
 (1992 Fiyatları ile: 2.365.930.599.000.- TL)

YAPILAN YATIRIM MİKTARI

Bugünkü değerlere indirgendiğinde, 1976 yılında 23.659.305.- TL, 1977'de 962.923.728.-TL, 1978'de 157.556.270.- TL ve 1979'da 98.684.210.- TL, 1980 yılında 53.872.738.- TL olmak üzere toplam **1.296.696.251.- TL** yatırım harcaması yapılmış olan bu tesise 1980 yılından sonra herhangi bir harcama yapılmamıştır. Toplam harcama tutarı Dolar bazında değerlendirildiğinde **89.615 \$'a** ulaşmaktadır.

Yıl	Yatırım Tutarı	Dolar	Bugünkü Değer (TL)
1976	15.000	883	23.659.305
1977	909.000	53.470	962.923.728
1978	245.000	12.355	157.556.270
1979	330.000	12.820	98.684.210
1980	265.000	10.087	53.872.738
Toplam	1.764.000	89.615	1.296.696.251

Trabzon Gübre Tesis'i'nin (toplam) üretim kaybı:

Üre 1.800.000 ton
 Amonyak 3.120.000 ton

Satıştan toplam kaybı:

Üre 1.440 Milyar TL
 Amonyak 2.496 Milyar TL

Y A R I M K A L M I Ş T E S İ S L E R

Tesisin Adı : KARS GÜBRE TESİSİ
Bağlı Olduğu Kuruluş : TUGSAŞ
Tesisin Bulunduğu Merkez : ARDAHAN
Tesisin Geçmişi : Ardahan'da kurulması planlanan tesiste 600 ton/gün amonyak ve 1800 ton/gün CAN üretilmesi planlanmıştır. Tesiste nafta kullanılması öngörülmüştür. Tesise nafta taşınması, Hopa-Ardahan karayolu güzergahının olumsuz yapısı ve bölgenin iklim şartları açısından önemli bir darboğaz oluşturduğundan problemin çözümüne kadar yatırım durdurulmuştur.

ÖNGÖRÜLEN YATIRIM MİKTARI: 1.600.000.000.-TL

(1992 Fiyatları ile: 2.523.659.306.000.- TL

YAPILAN YATIRIM MİKTARI

1976 yılında yatırıma karar verilen Kars Gübre Tesisi'nin yapımına ertesi yıl başlanmış, üç yıl boyunca yatırım faaliyetleri sürdürülmüştür.

Bugünkü değerlere indirildiğinde, 1976 yılında 17 milyon TL, 1977'de 918 milyon TL, 1978'de 159 milyon TL ve 1979'da 101 milyon TL olmak üzere toplam 1.195 milyon TL yatırım harcaması yapılmış olan bu tesise 1979 yılından sonra herhangi bir harcama yapılmamıştır. Toplam harcama tutarı Dolar bazında değerlendirildiğinde ise 76.450 \$'a ulaşmaktadır.

Daha sonra da, yukarıda belirtildiği üzere, yatırıma ara verilmiş ve bugüne kadar bir mesafe alınamamıştır.

Yıl	Yatırım Tutarı	Dolar	Bugünkü Değer (TL)
1976	11.000	650	17.350.157.-
1977	867.000	51.000	918.432.203.-
1978	247.000	12.455	158.842.443.-
1979	337.000	12.345	100.777.512.-
Toplam	1.462.000	76.450	1.195.402.315.-

Kars Gübre Tesisi'nin (toplam) üretim kaybı:

Amonyak 1.800.000 ton

CAN 5.400.000 ton

Satıştan toplam kaybı:

Amonyak 1.440 Milyar TL

CAN 3.996 Milyar TL

Y A R I M K A L M I Ş T E S İ S L E R

Tesisin Adı : ERZURUM GÜBRE TESİSİ
Bağlı Olduğu Kuruluş : TÜGSAŞ
Tesisin Bulunduğu Merkez : ERZURUM - OLTU
Tesisin Geçmişi : Erzurum gübre tesisinin hammaddesi olarak, Oltu-Balkaya kömürleri esas alınmıştır. Ancak, bölgenin kömür kapasitesinin 400.000 ton/yıl olması, bu tesisin yatırım çalışmalarına başlanmasını önlemiştir. Söz konusu proje kömür rezervlerinin düşük olması nedeniyle programdan çıkarılmıştır.

ÖNGÖRÜLEN YATIRIM MİKTARI: 3.580.000.000.- TL
 (1992 Fiyatları ile: 5.649.687.697.000.- TL)

YAPILAN YATIRIM MİKTARI

Bugünkü değerlere indirgendiğinde, 1976 yılında 88.328.075.-TL, 1977'de 844.279.661.- TL, 1978'de 42.443.729.- TL ve 1979'da 110.047.846.- TL olmak üzere toplam **1.085.099.315.- TL** yatırım harcaması yapılmış olan bu tesise 1979 yılından sonra herhangi bir harcama yapılmamıştır. Toplam harcama tutarı Dolar bazında değerlendirildiğinde **66.970 \$'a** ulaşmaktadır.

Yıl	Yatırım Tutarı	Dolar	Bugünkü Değer (TL)
1976	56.000	3.300	88.328.075.-
1977	797.000	46.890	844.279.661.-
1978	66.000	3.330	42.443.729.-
1979	368.000	13.480	110.047.846.-
Toplam	1.287.000	66.970	1.085.099.315.-

Erzurum Gübre Tesisi'nin (toplam) üretim kaybı:

Amonyak 1.800.000 ton
 Kalsiyum Amonyum Nitrat 5.400.000 ton

Satıştan toplam kaybı:

Amonyak 1.440 Milyar TL

Y A R I M K A L M I Ş T E S İ S L E R

Tesisin Adı : SİVAS GÜBRE TESİSİ
Bağlı Olduğu Kuruluş : TUGSAŞ
Tesisin Bulunduğu Merkez : SİVAS - KANGAL
Tesisin Geçmişi : Hammadde olarak Kangal linyitlerinin kullanılması öngörülen bu proje gerek hammadde olarak tespit edilen kömürlerin amonyak üretiminde elverişli özelliğe sahip olmaması, gerekse bölgenin tüm rezervlerinin ihtiyaca cevap vermemesi nedeniyle programdan çıkarılmıştır.

ÖNGÖRÜLEN YATIRIM MİKTARI: 3.580.000.000.-TL
 (1992 Fiyatları ile: 5.649.687.697.000.- TL

YAPILAN YATIRIM MİKTARI

Bugünkü değerlere indirildiğinde, 1976 yılında 9.463.722.- TL, 1977'de 945.974.576.- TL, 1978'de 45.016.077.- TL olmak üzere toplam **1.000.454.375.-TL** yatırım harcaması yapılmış olan bu tesise 1978 yılından sonra herhangi bir harcama yapılmamıştır. Toplam harcamı tutarı Dolar bazında değerlendirildiğinde **55.383 \$'a** ulaşmaktadır.

Yıl	Yatırım Tutarı	Dolar	Bugünkü Değer (TL)
1976	6.000	353	9.463.722
1977	893.000	52.510	945.974.576
1978	70.000	2.520	45.016.077
Toplam	966.000	55.383	1.000.454.375

YARIM KALMIŞ TESİSLER

Tesisin Adı : ÇİMENTO FABRİKASI
 Bağlı Olduğu Kuruluş : ÇİTOSAN
 Tesisin Bulunduğu Merkez : ANTALYA
 Tesisin Geçmişi :

ÖNGÖRÜLEN YATIRIM MİKTARI: 550.000.000.- TL

(1992 Fiyatları ile: 867.507.886.400.- TL)

YAPILAN YATIRIM MİKTARI

Bugünkü değerlere indirgendğinde, 1976 yılında 12.618.296.- TL, 1977 yılında 413.135.593.- TL, 1978'de 42.443.729.- TL, 1979'da 17.643.540.- TL ve 1981 yılında 42.419.481.- TL (1980 yılında harcama yok) olmak üzere toplam **485.841.158.- TL** yatırım harcaması yapılmış olan bu tesise 1981 yılından sonra herhangi bir harcama yapılmamıştır. Toplam harcama tutarı Dolar bazında değerlendirildiğinde **31.372 \$'a** ulaşmaktadır.

Yıl	Yatırım Tutarı	Dolar	Bugünkü Değer (TL)
1976	8.000	470	12.618.296.-
1977	390.000	22.941	413.135.593.-
1978	66.000	3.328	42.443.729.-
1979	59.000	2.161	17.643.540.-
1980	—	—	—
1981	270.000	2.472	42.419.481.-
Toplam	793.000	31.372	485.841.158.-

Tesisin (toplam) üretim kaybı:

Çimento 6.050.000 ton

Satıştan toplam kaybı:

Çimento 998.250 Milyon TL

Y A R I M K A L M I Ş T E S İ S L E R

Tesisin Adı	: MUĞLA GÜBRE TESİSİ
Bağlı Olduğu Kuruluş	: TÜGSAŞ
Tesisin Bulunduğu Merkez	: MUĞLA - YATAĞAN
Tesisin Geçmişi	: Yatağan Linyitleri'nin hammadde olarak kullanılması planlanmıştır. Kömür etütleri ve gübre tesisine tahsisi ile ilgili çalışmalar sonuçlandırılmadığından, 1981 yılında yatırım programından çıkarılmıştır.

ÖNGÖRÜLEN YATIRIM MİKTARI: 3.600.000.000.- TL
(1992 Fiyatları ile: 5.678.233.439.000.- TL)

YAPILAN YATIRIM MİKTARI

1976 yılında yatırım programına alınan ve hemen yatırımına geçilen bu tesisin inşaatına başlanmış 2.200.000.- TL harcama yapılmış, 1977 yılında da bugünkü değerlerle 210.502.000.- TL olmak üzere toplam **212.702.000.-TL** harcama yapıldıktan sonra yukarıda belirtilen nedenlerle yatırıma ara verilmiştir. Ancak, daha sonra herhangi bir gelişme olmadan terk edildiği anlaşılmaktadır. Harcamaların yapıldığı tarihteki döviz kurları esas alındığında **11.782.** \$ yatırım harcaması yapıldığı görülmektedir.

Yıl	Yatırım Tutarı	Dolar	Bugünkü Değer (TL)
1976	1.395	82	2.200.000.-
1977	198.714	11.700	210.502.000.-
Toplam	200.109	11.782	212.702.000.-

Y A R I M K A L M I Ş T E S İ S L E R

Tesisin Adı : URFA GÜBRE TESİSİ
Bağlı Olduğu Kuruluş : TÜGSAŞ
Tesisin Bulunduğu Merkez : BATMAN
Tesisin Geçmişi : TPAO tarafından Siirt-Batman yöresinde % 75 CO₂'li bir tabii gaz rezervi bulunmuş olup, hammadde olarak kullanılması düşünülmüştür. Ancak, çalışmalar tamamlanmadığından, 1981 yılı yatırım programından çıkarılmıştır.

ÖNGÖRÜLEN YATIRIM MİKTARI: 3.000.000.000.- TL

(1992 Fiyatları ile: 4.731.861.199.000.- TL)

YAPILAN YATIRIM MİKTARI

Bugünkü değerlere indirgendğinde, 1976 yılında 3.154.574.- TL, 1977'de 209.165.254.- TL, olmak üzere toplam **212.319.828.- TL** yatırım harcaması yapılmış olan bu tesise 1977 yılından sonra herhangi bir harcama yapılmamıştır. Toplam harcama tutarı Dolar bazında değerlendirildiğinde **11.740 \$'a** ulaşmaktadır.

Yıl	Yatırım Tutarı	Dolar	Bugünkü Değer (TL)
1976	2.000	120	3.154.574.-
1977	197.452	11.620	209.165.254.-
Toplam	199.452	11.740	212.319.828.-

Y A R I M K A L M I Ş T E S İ S L E R

Tesisin Adı : ÇİMENTO FABRİKASI
 Bağlı Olduğu Kuruluş : ÇİTOSAN
 Tesisin Bulunduğu Merkez : KAYSERİ
 Tesisin Geçmişi :

ÖNGÖRÜLEN YATIRIM MİKTARI: 567.000.000.- TL
 (1992 Fiyatları ile 894.321.766.000.- TL)

YAPILAN YATIRIM MİKTARI

Bugünkü değerlere indirgendğinde, 1976 yılında 64.668.769.- TL, 1977 yılında 118.644.067.- TL, 1978'de 9.003.215.- TL olmak üzere toplam **192.416.051.- TL** yatırım harcaması yapılmış olan bu tesise 1978 yılından sonra herhangi bir harcama yapılmamıştır. Toplam harcama tutarı Dolar bazında değerlendirildiğinde **9.706 \$'a** ulaşmaktadır.

Yıl	Yatırım Tutarı	Dolar	Bugünkü Değer (TL)
1976	41.000	2.412	64.668.769
1977	112.000	6.588	118.644.067
1978	14.000	706	9.003.215
Toplam	167.000	9.706	192.416.051.-

Tesisin (toplam) üretim kaybı:

Çimento 6.050.000 ton

Satıştan toplam kaybı:

Çimento 998.250 Milyon TL

III- DÜŞÜK KAPASİTEDE ÇALIŞAN TESİSLER ARAŞTIRMASI

DÜŞÜK KAPASİTEDE ÇALIŞAN TESİSLER

- Tesisin Adı** : HALIKÖY MADEN İŞLETMELERİ MÜES.
Bağlı Olduğu Kuruluş : ETİBANK
Tesisin Adresi : İZMİR - BEYDAĞI
Üretim Konusu : Civa izabesi, perlit kırma, eleme, perlit genişletme, duvar panosu, blok tuğla, hazır sıva.
Tesis Hakkında Bilgi : 1940 yılında MTA tarafından başlayan arama çalışmaları 1958 yılına kadar sürmüştür ve aynı yılda tespit edilen civa cevheri ETİBANK'a devredilmiştir.
 1961 yılında tuvönan cevheri üretimi gerçekleşmiştir. 1966 yılında antimon madeni arama ve üretim çalışmalarına başlanmıştır. 1970 yılında müessese haline getirilmiştir. 1990 yılında alınan karar ile civa izabesi ve cevher üretimi durdurulmuştur.
Tesisin Mevcut Durumu : İşletmenin 1991 yılı üretim kapasitesi aşağıdaki gibidir:

Üretim Konusu	Kuruluş Kap.	Kap. Kull. Oranı (%)
Civa izabesi	0	0
Perlit kırma, eleme	145.000 ton/yıl	9
Perlit genişletme	100.000 ton/yıl	7
Duvar panosu	35.000 m ² /yıl	0
Blok tuğla	240.000 m ² /yıl	0
Hazır sıva	8.000 ton/yıl	0
Çalışan sayısı	454	
Katma Değer	8.224 Milyon TL	

DÜŞÜK KAPASİTE ÇALIŞMA NEDENLERİ:

İşletmenin en büyük darboğazı ürünlerinin bilhassa kırılmış, elenmiş perlitin yeterli düzeyde talebinin olmayışdır. Kırılmış, elenmiş perlitin dışsatımı için yeterli pazarlama ve tanıtım faaliyeti yürütülmemektedir.

Tesisin Üretim Kaybı	1991 yılı
Çiğ izabesi	-
Perlit kırma, eleme	131.950 ton/yıl
Perlit genişletme	93.000 ton/yıl
Duvar panosu	35.000 m ² /yıl
Blok tuğla	240.000 m ² /yıl
Hazır sıva	8.000 ton/yıl
Toplam Satış Kaybı	1991 yılı için 162.700 Milyon TL.

DÜŞÜK KAPASİTEDE ÇALIŞAN TESİSLER

- Tesisin Adı** : FOSFAT İŞLETMELERİ MÜESSESESİ
Bağlı Olduğu Kuruluş : ETİBANK
Tesisin Adresi : MARDİN-MAZIDAĞI
Üretim Konusu : Fosfat konsantresi.
Tesis Hakkında Bilgi : 1950 yılında MTA tarafından başlayan arama çalışmaları sonucunda, bölgede ekonomik fosfat rezervine rastlanmış ve 1974 yılında bu rezervler ETİBANK'a devredilmiştir. Bu maksatla kurulan Güneydoğu Anadolu Fosfatları Grup Başkanlığı ve buna bağlı Mazıdağı Fosfat İşletmesi 1983 yılında müessese statüsüne dönüştürülmüştür.
 Fosfat cevherinden konsantre üretimine pilot tesis olarak kurulan Karataş Tesislerinde 1976 yılında başlanmıştır. Aynı zamanda Güneydoğu Anadolu Fosfatları Büyük Projesi uygulamaya konularak 751.000 ton/yıl fosfat konsantresi üretecek tesislerin teknolojik çalışmaları 1978 yılında tamamlanmıştır. 1980 yılında ihale edilen tesislerin deneme çalışmalarına 1987 yılında başlanmış, 16 Mart 1990 yılında kesin kabulü yapılmıştır.
Tesisin Mevcut Durumu : İşletmenin 1991 yılı üretim kapasitesi aşağıdaki gibidir:

Üretim Konusu	Kuruluş Kap.	Kap. Kull. Oranı (%)
Fosfat konsantresi	751.000 ton/yıl	0
Çalışan Sayısı	389	
Katma Değer	26.536 Milyon TL	

DÜŞÜK KAPASİTE ÇALIŞMA NEDENLERİ:

Dünya piyasalarında oluşan fosfat fiyatlarının düşük düzeyde seyretmesi yanında, tüketici lehine ithalata getirilen kolaylıklar nedeniyle müessese satış fiyatı ile maliyetler arasındaki olumsuz fark satışı engellemektedir.

Tesisin Üretim Kaybı	1991 yılı	
Fosfat Konsantresi	751.000 ton/yıl	
Toplam Satış Kaybı	1991 yılı için	95.212 milyon.

DÜŞÜK KAPASİTEDE ÇALIŞAN TESİSLER

Tesisin Adı : KÜRE BAKIRLI PİRİT İŞLETMESİ MÜES.
Bağlı Olduğu Kuruluş : ETİBANK
Tesisin Adresi : KÜRE
Üretim Konusu : Bakır ve pirit konsantresi.
Tesis Hakkında Bilgi : Müessesede 1959 yılında bakırlı pirit üretimine başlanmış, 1968 yılı sonunda aramalar sonucu cevher rezervinde büyük artışlar kaydedilmiş ve 1977 yılında tevsi yatırımına geçilmiş, 1987 yılında yeni tesisler işletmeye alınmıştır. Bakır ve pirit konsantrelerindeki satış darboğazı nedeniyle üretim çalışmalarına 16.6.1991 tarihinde ara verilmiştir.
Tesisin Mevcut Durumu : İşletmede üretim yapılmamaktadır. Ancak 1991 yılı üretim kompozisyonu aşağıdaki gibidir:

Üretim Konusu	Kuruluş Kap.	Kap. Kull. Oranı (%)
Hava hattı	550.000 ton/yıl	6
Konsantre bakır	90.000 ton/yıl	19
Konsantre Pirit	460.000 ton/yıl	4
Çalışan Sayısı	641	
Katma Değer	8.043 Milyon TL	

DÜŞÜK KAPASİTE ÇALIŞMA NEDENLERİ:

Yüksek maliyetle üretim, satış ve pazarlama sorunu, Küre-İnebolu Hava Hattı'ndan yeterli düzeyde yararlanamama.

Tesisin Üretim Kaybı	1991 yılı	
Hava Hattı	527.000 ton	
Konsantre Bakır	75.600 ton	
Konsantre Pirit	458.160 ton	
Toplam Satış Kaybı	1991 yılı için	78.730 Milyon TL

DÜŞÜK KAPASİTEDE ÇALIŞAN TESİSLER

Tesisin Adı : ELEKTRO METALURJİ SANAYİİ MÜES.
Bağlı Olduğu Kuruluş : ETİBANK
Tesisin Adresi : Antalya-Burdur Karayolu
Üretim Konusu : Siliko ferro krom, düşük karbonlu ferro krom, ferro silisyum, karpit, söderberg, barit öğütme.
Tesis Hakkında Bilgi : 1958 yılında 2 milyon TL sermaye ile Türk Fransız ortaklığı olarak kurulmuştur. 1968 yılında kuruluşun iflas ve tasfiyesine karar verilmiş. İcra kanalıyla satışa çıkarılan tesisleri, ETİBANK, 1970 yılında 98 milyon TL'ne satın almıştır. Tesisler, 1972 yılında müessese haline dönüştürülmüştür. Tesislerin kurulmasında krom cevherlerini işleyerek ferro alaşım haline dönüştürüldükten sonra iç ve dış pazarlarda satılması ve dışarıdan ithalat yoluyla getirilen karpit ihtiyacını ulusal kaynaklardan karşılayarak tasarruf sağlanması amaçlanmıştır. 1983 yılında kurulup, işletmeye devredilen barit öğütme tesisinde Beyşehir Barit İşletmesinde üretilen barit cevheri fason olarak öğütülüp ambalajlanmakta ve satışa arz edilmektedir. 1991 yılında gerçekleşen üretim miktarında da müessese hesabına barit öğütümü yapılmamış, yapılan üretim fason olarak gerçekleştirilmiştir.

Tesisin Mevcut Durumu : 1991 yılı üretim kapasitesi aşağıdaki gibidir:

Üretim Konusu	Kuruluş Kap.	Kap. Kull. Oranı (%)
Siliko ferro krom	6.400 ton/yıl	120
Düşük karbonlu ferro krom	10.500 ton/yıl	115
Ferro silisyum	5.000 ton/yıl	34
Karpit	30.000 ton/yıl	64
Söderberg	7.500 ton/yıl	23
Barit öğütme	100.000 ton/yıl	8
Çalışan Sayısı	674	
Katma Değer	77.116 Milyon TL	

DÜŞÜK KAPASİTE ÇALIŞMA NEDENLERİ:

Pazarlama sorunu

DÜŞÜK KAPASİTEDE ÇALIŞAN TESİSLER

Tesisin Adı : ETAĞ ETİMESGUT AĞAÇ SAN. VE TİC. A.Ş.
Bağlı Olduğu Kuruluş : MKE KURUMU GENEL MÜDÜRLÜĞÜ
Tesisin Adresi : ANKARA
Üretim Konusu : Kontrplak, kontrtabla, yonga levha, sandık.
Tesis Hakkında Bilgi : Şirketin temelini teşkil eden Etimesgut Ağaç Sanayii Ürünleri Fabrikası 1910 yılında İstanbul Tophane'de kurulmuştur. 1921 yılında Hendek'teki hasır fabrikası ile birlikte Ankara'ya taşınmış, 1950 yılında MKEK Genel Müdürlüğüne bağlanmıştır. 1989 yılında MKEK Kurumu'na bağlı olarak anonim şirket statüsüne kavuşturularak mevcut ismini almıştır. Şirketin amaçları olarak her türlü kontrplak, kontrtabla, yonga levha, prefabrik konut, büro ve ev donanımı çeşitleri ve her türlü ağaç işlerini imal etmek veya ettirmek, proje müşavirliği yapmak, mühendislik ve taahhüt işleri yapmak v.s. ana sözleşmesinin 3. maddesinde belirlenmiştir.

Tesisin Mevcut Durumu : 1991 yılı üretim kapasitesi aşağıdaki gibidir:

Üretim Konusu	Kuruluş Kap.	Kap. Kull. Oranı (%)
Kontrplak (çeşitli)	4.000 m ³ /yıl	1
Kontrtabla (çeşitli)	3.000 m ³ /yıl	13
Yonga levha (çeşitli)	25.000 m ³ /yıl	88
Sandık Fırlı üretim	49.872 adet	-
Çalışan Sayısı	335	
Katma Değer	20.076 Milyon TL.	

DÜŞÜK KAPASİTE ÇALIŞMA NEDENLERİ:

Kontrplak üretiminde düşük kapasite çalışılmasına sebep olarak yüksek maliyetle üretim yapılması ve kontrplakın kullanım alanlarında alternatif ürünlerin piyasaya çıkmış olması gösterilebilir. Kontrtablada ise fiyatların yüksek oluşu nedeniyle talebin olmayışı belirtilebilir.

Tesisin Toplam Üretim Kaybı	1991 yılı
Kontrplak (çeşitli)	3.960 m ³ /yıl
Kontrtabla (çeşitli)	2.610 m ³ /yıl
Yonga levha (çeşitli)	3.000 m ³ /yıl
Sandık Fırlı üretim	-
Toplam Satış Kaybı	1991 yılı için 42.708 Milyon TL.

DÜŞÜK KAPASİTEDE ÇALIŞAN TESİSLER

- Tesisin Adı** : YAPAĞI YIKAMA VE YÜN İPLİĞİ FAB.
Bağlı Olduğu Kuruluş : YAPAĞI VE TİFTİK A.Ş.
Tesisin Adresi : ŞANLI URFA
Üretim Konusu : Hayvansal lif yıkama ve iplik üretimi
Tesis Hakkında Bilgi : Şanlı Urfa Yapağı Yıkama ve Yün İpliği Fabrikası, Sümerbank Holding A.Ş. Bünyan Yünlü Sanayi İşletmesi için fason olarak iplik üretimi ile faaliyetini sürdürmektedir.
 Bu fabrika yılda 2000 ton kirli yapağıdan "yarı-kamgarn" iplik eğirme teknolojisi ile 250 ton olmak üzere, toplam 1000 ton yün ipliği üretecek şekilde projelendirilmiştir, bütün tesisler ve makineler bu üretim hacmine yetecek şekilde hazırlanmıştır. Sonradan, projenin "yarı-kamgarn" iplik eğirme bölümüne ilişkin makinelerin alımı ile ilgili izin verilmemesi karşısında 9245 m²'lik klima tesisatı da bulunan ana fabrika binasının 1960 m²'si boş kalmıştır.
Tesisin Mevcut Durumu: 1991 yılı üretim kapasitesi aşağıdaki gibidir:

Üretim Konusu	Kuruluş Kap.	Kap. Kull. Oranı (%)
Hayvansal lif yıkama	1.680 ton/yıl	8
İplik üretimi	290 ton/yıl	49
Çalışan Sayısı	70	
Katma Değer		

DÜŞÜK KAPASİTE ÇALIŞMA NEDENLERİ:

Fabrikanın sadece Sümerbank için çalışmasından kaynaklanmaktadır. Piyasadan fason yıkamaya yönelik bir politika mevcut değildir.

DÜŞÜK KAPASİTEDE ÇALIŞAN TESİSLER

Tesisin Adı	: AFYON-SINCANLI TİFTİK TOPS FAB.
Bağlı Olduğu Kuruluş	: YAPAĞI VE TİFTİK A.Ş.
Tesisin Adresi	: AFYON-SINCANLI
Üretim Konusu	: Tiftik yapığı yün yıkama ve tops üretimi
Tesis Hakkında Bilgi	: Afyon-Sincanlı Tiftik Tops Fabrikası Türkiye'nin hammadde olarak ihraç ettiği "ANGORA" adıyla tanınan ve "özel lifler" sınıfındaki Türk tiftiklerinin ayırım, yıkama, tarama ve çekme işlemlerine tabi tutularak, "tops" adı verilen ara ürün durumuna getirilip standart niteliklerde ve özel ambalajlar içinde preslenmiş durumda dış piyasalara sunulması için kurulmuştur. İki ayrı teknolojiye göre kurulan fabrikada iki ayrı tops üretim birimi bulunmaktadır. Fabrikada Bradford tarama hattı tops taleplerinin yetersiz oluşu karşısında işletmeye alındığından beri çalıştırılmamıştır.
Tesisin Mevcut Durumu	: 1991 yılı üretim kapasitesi aşağıdaki gibidir:

Üretim Konusu	Kuruluş Kap.	Kap. Kull. Oranı (%)
Tiftik yapığı yün yıkama	1.680 ton/yıl	12
Tops üretimi	940 ton/yıl	9
Çalışan Sayısı	66	
Katma Değer		

DÜŞÜK KAPASİTE ÇALIŞMA NEDENLERİ:

Pazarlama faaliyetlerine yeterince ağırlık verilmemesi ve ithalatın kolaylaştırılması nedeniyle daha ucuz ürün girişi.

DÜŞÜK KAPASİTEDE ÇALIŞAN TESİSLER

Tesisin Adı : SÜT VE MAMÜLLERİ İŞLETMESİ
Bağlı Olduğu Kuruluş : T. SÜT ENDÜSTRİSİ KURUMU
Tesisin Adresi : ADIYAMAN
Tesis Hakkında Bilgi : 1978 yılında kurulan işletmede kaşar ve beyaz peynir, tereyağı, pastörize süt ve yoğurt üretilmektedir. Tesisin yıllık üretim kapasitesi, 7.500 ton/yıl olup kapasite kullanma oranı % 2.74'tür.

Çalışan Sayısı	18
Katma Değer	936 Milyon TL
Tesisin Toplam Üretim Kaybı 1992 Yılı	
Süt	7.297 ton
Toplam Satış Kaybı	1992 yılı için 65.781 Milyon TL

DÜŞÜK KAPASİTEDE ÇALIŞAN TESİSLER

Tesisin Adı : SÜT VE MAMÜLLERİ İŞLETMESİ
Bağlı Olduğu Kuruluş : T. SÜT ENDÜSTRİSİ KURUMU
Tesisin Adresi : BALIKESİR
Tesis Hakkında Bilgi : 1989 yılında üretime başlayan tesiste kaşar ve beyaz peynir üretiminin yanı sıra tereyağı, yoğurt ve dayanıklı süt işleme ve paketleme tesisleri mevcuttur. Bu işletmede kuruluş kapasitesi 15.000 ton/yıl olup, kapasite kullanım oranı % 3.17'dir.

Çalışan Sayısı	29
Katma Değer	185 Milyon TL
Tesisin Toplam Üretim Kaybı 1992 Yılı	
Süt	14.525 ton
Toplam Satış Kaybı	1992 yılı için 180.293 Milyon TL

DÜŞÜK KAPASİTEDE ÇALIŞAN TESİSLER

Tesisin Adı : SÜT VE MAMÜLLERİ İŞLETMESİ
Bağlı Olduğu Kuruluş : T. SÜT ENDÜSTRİSİ KURUMU
Tesisin Adresi : BİTLİS-ADILCEVAZ
Tesis Hakkında Bilgi : 1977 yılında üretime başlayan tesiste kaşar ve beyaz peynir üretiminin yanı sıra tereyağı, yoğurt ve pastörize süt işleme ve paketleme tesisleri mevcuttur. Bu işletmede kuruluş kapasitesi 6.000 ton/yıl olup, kapasite kullanım oranı % 3.72'dir.

Çalışan Sayısı	24
Katma Değer	1.232 Milyon TL
Tesisin Toplam Üretim Kaybı 1992 Yılı	
Süt	5.777 ton
Toplam Satış Kaybı	1992 yılı için 29.337 Milyon TL

DÜŞÜK KAPASİTEDE ÇALIŞAN TESİSLER

Tesisin Adı : SÜT VE MAMÜLLERİ İŞLETMESİ
Bağlı Olduğu Kuruluş : T. SÜT ENDÜSTRİSİ KURUMU
Tesisin Adresi : ERZİNCAN
Tesis Hakkında Bilgi : 1976 yılında üretime başlayan tesiste kaşar ve beyaz peynir üretiminin yanı sıra tereyağı, yoğurt ve pastörize süt işleme ve paketleme tesisleri mevcuttur. Bu işletmede kuruluş kapasitesi 6.000 ton/yıl olup, kapasite kullanım oranı % 12.01'dir.

Çalışan Sayısı	25
Katma Değer	1.585 Milyon TL
Tesisin Toplam Üretim Kaybı 1992 Yılı	
Süt	5.274 ton
Toplam Satış Kaybı	1992 yılı için 14.812 Milyon TL

DÜŞÜK KAPASİTEDE ÇALIŞAN TESİSLER

Tesisin Adı : SÜT VE MAMÜLLERİ İŞLETMESİ
Bağlı Olduğu Kuruluş : T. SÜT ENDÜSTRİSİ KURUMU
Tesisin Adresi : ŞANLIURFA-SİVEREK
Tesis Hakkında Bilgi : 1976 yılında üretime başlayan tesiste kaşar ve beyaz peynir üretiminin yanı sıra tereyağı, yoğurt ve pastörize süt işleme tesisleri mevcuttur. Bu işletmede kuruluş kapasitesi 6.000 ton/yıl olup, kapasite kullanım oranı % 1,35'dir.

Çalışan Sayısı	25
Katma Değer	305 Milyon TL
Tesisin Toplam Üretim Kaybı 1992 Yılı	
Süt	5.190 ton
Toplam Satış Kaybı	1992 yılı için 2.056 Milyon TL

DÜŞÜK KAPASİTEDE ÇALIŞAN TESİSLER

Tesisin Adı : SÜT VE MAMÜLLERİ İŞLETMESİ
Bağlı Olduğu Kuruluş : T. SÜT ENDÜSTRİSİ KURUMU
Tesisin Adresi : HAKKARİ-YÜKSEKOVA
Tesis Hakkında Bilgi : 1977 yılında üretime başlayan tesiste kaşar ve beyaz peynir üretiminin yanı sıra tereyağı, yoğurt ve pastörize süt işleme tesisleri mevcuttur. Bu işletmede kuruluş kapasitesi 7.500 ton/yıl olup, kapasite kullanım oranı % 11,67'dir.

Çalışan Sayısı	25
Katma Değer	3.235 Milyon TL
Tesisin Toplam Üretim Kaybı 1992 Yılı	
Süt	6.625 ton
Toplam Satış Kaybı	1992 yılı için 43.596 Milyon TL

DÜŞÜK KAPASİTEDE ÇALIŞAN TESİSLER

Tesisin Adı : SÜT VE MAMÜLLERİ İŞLETMESİ
Bağlı Olduğu Kuruluş : T. SÜT ENDÜSTRİSİ KURUMU
Tesisin Adresi : SİVAS
Tesis Hakkında Bilgi : 1976 yılında üretime başlayan tesiste kaşar ve beyaz peynir üretiminin yanı sıra tereyağı, yoğurt ve pastörize süt işleme ve paketleme tesisleri mevcuttur. Bu işletmede kuruluş kapasitesi 6.000 ton/yıl olup, kapasite kullanım oranı % 13.97'dir.

Çalışan Sayısı	23
Katma Değer	1.327 Milyon TL
Tesisin Toplam Üretim Kaybı 1992 Yılı	
Süt	5.162 ton
Toplam Satış Kaybı	1992 yılı için 29.075 Milyon TL

DÜŞÜK KAPASİTEDE ÇALIŞAN TESİSLER

Tesisin Adı : SÜT VE MAMÜLLERİ İŞLETMESİ
Bağlı Olduğu Kuruluş : T. SÜT ENDÜSTRİSİ KURUMU
Tesisin Adresi : SİNOP
Tesis Hakkında Bilgi : 1981 yılında üretime başlayan tesiste kaşar ve beyaz peynir üretiminin yanı sıra tereyağı, yoğurt ve pastörize süt işleme ve paketleme tesisleri mevcuttur. Bu işletmede kuruluş kapasitesi 7.500 ton/yıl olup, kapasite kullanım oranı % 9.80'dir.

Çalışan Sayısı	28
Katma Değer	1.594 Milyon TL
Tesisin Toplam Üretim Kaybı 1992 Yılı	
Süt	6.765 ton
Toplam Satış Kaybı	1992 yılı için 26.747 Milyon TL

DÜŞÜK KAPASİTEDE ÇALIŞAN TESİSLER

Tesisin Adı : SÜT VE MAMÜLLERİ İŞLETMESİ
Bağlı Olduğu Kuruluş : T. SÜT ENDÜSTRİSİ KURUMU
Tesisin Adresi : MUŞ
Tesis Hakkında Bilgi : 1974 yılında üretime başlayan tesiste kaşar ve beyaz peynir üretiminin yanı sıra tereyağı, yoğurt ve pastörize süt işleme ve paketlenme tesisleri mevcuttur. Bu işletmede kuruluş kapasitesi 6.000 ton/yıl olup, kapasite kullanım oranı % 3.79'dir.

Çalışan Sayısı	21
Katma Değer	1.192 Milyon TL
Tesisin Toplam Üretim Kaybı 1992 Yılı	
Süt	5.773 ton
Toplam Satış Kaybı	1992 yılı için 42.166 Milyon TL

DÜŞÜK KAPASİTEDE ÇALIŞAN TESİSLER

Tesisin Adı : SÜT VE MAMÜLLERİ İŞLETMESİ
Bağlı Olduğu Kuruluş : T. SÜT ENDÜSTRİSİ KURUMU
Tesisin Adresi : GİRESUN
Tesis Hakkında Bilgi : 1978 yılında üretime başlayan tesiste kaşar ve beyaz peynir üretiminin yanı sıra tereyağı, yoğurt ve pastörize süt işleme ve paketlenme tesisleri mevcuttur. Bu işletmede kuruluş kapasitesi 7.500 ton/yıl olup, kapasite kullanım oranı % 11.69'dir.

Çalışan Sayısı	28
Katma Değer	1.394 Milyon TL
Tesisin Toplam Üretim Kaybı 1992 Yılı	
Süt	6.623 ton
Toplam Satış Kaybı	1992 yılı için 20.858 Milyon TL

DÜŞÜK KAPASİTEDE ÇALIŞAN TESİSLER

Tesisin Adı : SÜT VE MAMÜLLERİ İŞLETMESİ
Bağlı Olduğu Kuruluş : T. SÜT ENDÜSTRİSİ KURUMU
Tesisin Adresi : BAYBURT
Tesis Hakkında Bilgi : 1977 yılında üretime başlayan tesiste kaşar ve beyaz peynir üretiminin yanı sıra tereyağı, yoğurt ve pastörize süt işleme tesisleri mevcuttur. Bu işletmede kuruluş kapasitesi 7.500 ton/yıl olup, kapasite kullanım oranı % 4.48'dir.

Çalışan Sayısı	19
Katma Değer	656 Milyon TL
Tesisin Toplam Üretim Kaybı 1992 Yılı	
Süt	7.164 ton
Toplam Satış Kaybı	1992 yılı için 20.703 Milyon TL

DÜŞÜK KAPASİTEDE ÇALIŞAN TESİSLER

Tesisin Adı : SÜT VE MAMÜLLERİ İŞLETMESİ
Bağlı Olduğu Kuruluş : T. SÜT ENDÜSTRİSİ KURUMU
Tesisin Adresi : ÇANAKKALE
Tesis Hakkında Bilgi : 1981 yılında üretime başlayan tesiste kaşar ve beyaz peynir üretiminin yanı sıra tereyağı, yoğurt ve pastörize süt işleme tesisleri mevcuttur. Bu işletmede kuruluş kapasitesi 7.500 ton/yıl olup, kapasite kullanım oranı % 15.97'dir.

Çalışan Sayısı	25
Katma Değer	1.263 Milyon TL
Tesisin Toplam Üretim Kaybı 1992 Yılı	
Süt	6.302 ton
Toplam Satış Kaybı	1992 yılı için 18.906 Milyon TL

DÜŞÜK KAPASİTEDE ÇALIŞAN TESİSLER

Tesisin Adı : SÜT VE MAMÜLLERİ İŞLETMESİ
Bağlı Olduğu Kuruluş : T. SÜT ENDÜSTRİSİ KURUMU
Tesisin Adresi : ÇORUM
Tesis Hakkında Bilgi : 1977 yılında üretime başlayan tesiste kaşar ve beyaz peynir üretiminin yanı sıra tereyağı, yoğurt ve pastörize süt işleme ve paketleme tesisleri mevcuttur. Bu işletmede kuruluş kapasitesi 7.500 ton/yıl olup, kapasite kullanım oranı % 4.58'dir.

Çalışan Sayısı	22
Katma Değer	879 Milyon TL
Tesisin Toplam Üretim Kaybı 1992 Yılı	
Süt	7.156 ton
Toplam Satış Kaybı	1992 yılı için 43.893 Milyon TL

DÜŞÜK KAPASİTEDE ÇALIŞAN TESİSLER

Tesisin Adı : SÜT VE MAMÜLLERİ İŞLETMESİ
Bağlı Olduğu Kuruluş : T. SÜT ENDÜSTRİSİ KURUMU
Tesisin Adresi : ZONGULDAK-DEVREK
Tesis Hakkında Bilgi : 1982 yılında üretime başlayan tesiste eritme peyniri üretimi ve paketlemesi yapılmaktadır. Bu işletmede kuruluş kapasitesi 7.500 ton/yıl olup, kapasite kullanım oranı % 2.8'dir.

Çalışan Sayısı	39
Katma Değer	2.949 Milyon TL
Tesisin Toplam Üretim Kaybı 1992 Yılı	
Süt	7.290 ton
Toplam Satış Kaybı	1992 yılı için 238.521 Milyon TL

DÜŞÜK KAPASİTEDE ÇALIŞAN TESİSLER

Tesisin Adı : SÜT VE MAMÜLLERİ İŞLETMESİ
Bağlı Olduğu Kuruluş : T. SÜT ENDÜSTRİSİ KURUMU
Tesisin Adresi : ERZURUM-İLİCA
Tesis Hakkında Bilgi : 1977 yılında üretime başlayan tesiste kaşar ve beyaz peynir üretiminin yanı sıra tereyağı, yoğurt ve pastörize süt işleme ve paketlenme tesisleri mevcuttur. Bu işletmede kuruluş kapasitesi 7.500 ton/yıl olup, kapasite kullanım oranı % 15.51'dir.

Çalışan Sayısı	25
Katma Değer	1.201 Milyon TL
Tesisin Toplam Üretim Kaybı 1992 Yılı	
Süt	6.337 ton
Toplam Satış Kaybı	1992 yılı için 28.100 Milyon TL

DÜŞÜK KAPASİTEDE ÇALIŞAN TESİSLER

Tesisin Adı : SÜT VE MAMÜLLERİ İŞLETMESİ
Bağlı Olduğu Kuruluş : T. SÜT ENDÜSTRİSİ KURUMU
Tesisin Adresi : ELAZIĞ
Tesis Hakkında Bilgi : 1977 yılında üretime başlayan tesiste kaşar ve beyaz peynir üretiminin yanı sıra tereyağı, yoğurt ve pastörize süt işleme ve paketlenme tesisleri mevcuttur. Bu işletmede kuruluş kapasitesi 7.500 ton/yıl olup, kapasite kullanım oranı % 18.34'dir.

Çalışan Sayısı	25
Katma Değer	2.497 Milyon TL
Tesisin Toplam Üretim Kaybı 1992 Yılı	
Süt	6.124 ton
Toplam Satış Kaybı	1992 yılı için 27.042 Milyon TL

DÜŞÜK KAPASİTEDE ÇALIŞAN TESİSLER

Tesisin Adı : ET BALIK KOMBİNASI
 Bağlı Olduğu Kuruluş : ET-BALIK KURUMU GENEL MÜD.
 Tesisin Adresi : AFYON
 Üretim Konusu : Gövde et üretimi.
 Tesis Hakkında Bilgi : Tesiste kesimle ilgili bütün makineler mevcut bulunmaktadır.
 Tesisin Mevcut Durumu : 1992 yılı üretim kapasitesi aşağıdaki gibidir:

Üretim Konusu	Kuruluş Kap.	Kap. Kull. Oranı (%)
Gövde et	11.750 ton/yıl	15
Çalışan Sayısı	54	
Katma Değer	15 Milyon TL	
Tesisin Toplam Üretim Kaybı 1992 yılı		
Süt	9.988 ton	
Toplam Satış Kaybı	1992 yılı için	246.354 Milyon TL

DÜŞÜK KAPASİTEDE ÇALIŞAN TESİSLER

Tesisin Adı : ET BALIK KOMBİNASI
 Bağlı Olduğu Kuruluş : ET-BALIK KURUMU GENEL MÜD.
 Tesisin Adresi : BAYBURT
 Üretim Konusu : Gövde et üretimi.
 Tesis Hakkında Bilgi : Tesiste kesimle ilgili bütün makineler mevcut bulunmaktadır.
 Tesisin Mevcut Durumu : 1992 yılı üretim kapasitesi aşağıdaki gibidir:

Üretim Konusu	Kuruluş Kap.	Kap. Kull. Oranı (%)
Gövde et	11.750 ton/yıl	3
Çalışan Sayısı	21	
Katma Değer	416 Milyon TL	
Tesisin Toplam Üretim Kaybı 1992 yılı		
Süt	11.400 ton	
Toplam Satış Kaybı	1992 yılı için	295.230 Milyon TL

DÜŞÜK KAPASİTEDE ÇALIŞAN TESİSLER

Tesisin Adı	: ET BALIK KOMBİNASI
Bağlı Olduğu Kuruluş	: ET-BALIK KURUMU GENEL MÜD.
Tesisin Adresi	: BİNGÖL
Üretim Konusu	: Gövde et üretimi
Tesis Hakkında Bilgi	: Tesiste kesimle ilgili bütün makineler mevcut bulunmaktadır.
Tesisin Mevcut Durumu	: 1992 yılı üretim kapasitesi aşağıdaki gibidir:

Üretim Konusu Kuruluş Kap. Kap. Kull. Oranı (%)

Gövde et 11.750 ton 10

Çalışan Sayısı : 16

Katma Değer : 4.694 Milyon TL

Tesisin Toplam Üretim Kaybı 1992 yılı

Et 10.575 ton

Toplam Satış Kaybı: 1992 yılı için 60.013 Milyon TL

DÜŞÜK KAPASİTEDE ÇALIŞAN TESİSLER

Tesisin Adı	: ET BALIK KOMBİNASI
Bağlı Olduğu Kuruluş	: ET-BALIK KURUMU GENEL MÜD.
Tesisin Adresi	: BURDUR
Üretim Konusu	: Gövde et ve sucuk üretimi
Tesis Hakkında Bilgi	: Tesiste kesimle ilgili bütün makineler mevcut bulunmaktadır.
Tesisin Mevcut Durumu	: 1992 yılı üretim kapasitesi aşağıdaki gibidir:

Üretim Konusu Kuruluş Kap. Kap. Kull. Oranı (%)

Gövde et ve sucuk 11.000 ton/yıl 16

Çalışan Sayısı : 46

Katma Değer : 8.677 Milyon TL

Tesisin Toplam Üretim Kaybı 1992 yılı

Et 9.240 ton

Toplam Satış Kaybı: 1992 yılı için 445.802 Milyon TL

DÜŞÜK KAPASİTEDE ÇALIŞAN TESİSLER

Tesisin Adı	: ET BALIK KOMBİNASI
Bağlı Olduğu Kuruluş	: ET-BALIK KURUMU GENEL MÜD.
Tesisin Adresi	: DİYARBAKIR
Üretim Konusu	: Gövde et kavurma üretimi.
Tesis Hakkında Bilgi	: Tesiste kesimle ilgili bütün makineler mevcut bulunmaktadır.
Tesisin Mevcut Durumu	: 1992 yılı üretim kapasitesi aşağıdaki gibidir:

Üretim Konusu	Kuruluş Kap.	Kap. Kull. Oranı (%)
Gövde et ve kavurma	11.000 ton/yıl	17
Çalışan Sayısı	: 36	
Katma Değer	: 1407 Milyon TL	
Tesisin Toplam Üretim Kaybı	1992 yılı	
	Et	9.130 ton
Toplam Satış Kaybı	1992 yılı için	207.606 Milyon TL

DÜŞÜK KAPASİTEDE ÇALIŞAN TESİSLER

Tesisin Adı	: ET BALIK KOMBİNASI
Bağlı Olduğu Kuruluş	: ET-BALIK KURUMU GENEL MÜD.
Tesisin Adresi	: ERZİNCAN
Üretim Konusu	: Gövde et ve kavurma üretimi
Tesis Hakkında Bilgi	: Tesiste kesimle ilgili bütün makineler mevcut bulunmaktadır. Ayrıca, et fazlalığı olması halinde kavurma yapılmaktadır.
	Tesiste sucuk, sos ve salam üretimi için gerekli ekipman mevcut olmakla birlikte halen üretim yapılmamaktadır.
Tesisin Mevcut Durumu	: 1992 yılı üretim kapasitesi aşağıdaki gibidir:

Üretim Konusu	Kuruluş Kap.	Kap. Kull. Oranı (%)
Gövde et ve kavurma	6.250 ton/yıl	11
Çalışan Sayısı	: 27	
Katma Değer	: 5.183 Milyon TL	
Tesisin Toplam Üretim Kaybı	1992 yılı	
	Et	5.560 ton
Toplam Satış Kaybı	1992 yılı için	80.854 Milyon TL

DÜŞÜK KAPASİTEDE ÇALIŞAN TESİSLER

Tesisin Adı: ET BALIK KOMBİNASI

Bağlı Olduğu Kuruluş : ET-BALIK KURUMU GENEL MÜD.

Tesisin Adresi : ESKİŞEHİR

Üretim Konusu : Gövde et ve sucuk üretimi.

Tesis Hakkında Bilgi : Tesiste kesimle ilgili bütün makineler mevcut bulunmaktadır. Ayrıca, et fazlalığı olması halinde sucuk yapılmaktadır.

Tesisin Mevcut Durumu : 1992 yılı üretim kapasitesi aşağıdaki gibidir:

Üretim Konusu Kuruluş Kap. Kap. Kull. Oranı (%)

Gövde et ve sucuk : 11.750 ton/yıl 7

Çalışan Sayısı : 54

Katma Değer : 9.752 Milyon TL

Tesisin Toplam Üretim Kaybı 1992 yılı

Et 10.180 ton

Toplam Satış Kaybı 1992 yılı için 600.012 Milyon TL

DÜŞÜK KAPASİTEDE ÇALIŞAN TESİSLER

Tesisin Adı: ET BALIK KOMBİNASI

Bağlı Olduğu Kuruluş : ET-BALIK KURUMU GENEL MÜD.

Tesisin Adresi : GAZİANTEP

Üretim Konusu : Gövde et ve kavurma üretimi.

Tesis Hakkında Bilgi : Tesiste kesimle ilgili bütün makineler mevcut bulunmaktadır. Ayrıca, et fazlalığı olması halinde kavurma yapılmaktadır.

Tesisin Mevcut Durumu : 1992 yılı üretim kapasitesi aşağıdaki gibidir:

Üretim Konusu Kuruluş Kap. Kap. Kull. Oranı (%)

Gövde et ve kavurma 11.000 ton/yıl 8

Çalışan Sayısı : 22

Katma Değer : 4.855 Milyon TL

Tesisin Toplam Üretim Kaybı 1992 yılı

Et 10.120 ton

Toplam Satış Kaybı 1992 yılı için 214.140 Milyon TL

DÜŞÜK KAPASİTEDE ÇALIŞAN TESİSLER

Tesisin Adı : ET BALIK KOMBİNASI
 Bağlı Olduğu Kuruluş : ET-BALIK KURUMU GENEL MÜD.
 Tesisin Adresi : HAKKARİ
 Üretim Konusu : Gövde et ve kavurma üretimi.
 Tesis Hakkında Bilgi : Tesiste kesimle ilgili bütün makineler mevcut bulunmakta olup, esas itibariyle gövde et üretimi yapılmaktadır. Ayrıca, et fazlalığı olması halinde kavurma yapılmaktadır.
 Tesisin Mevcut Durumu: 1992 yılı üretim kapasitesi aşağıdaki gibidir:

Üretim Konusu	Kuruluş Kap.	Kap. Kull. Oranı (%)
Gövde et ve kavurma	11.750 ton/yıl	6
Çalışan Sayısı	12	
Katma Değer	5.192 Milyon TL	
Tesisin Toplam Üretim Kaybı	1992 yılı	
	Et	11.045 ton
Toplam Satış Kaybı	1992 yılı için	176.079 Milyon TL.

DÜŞÜK KAPASİTEDE ÇALIŞAN TESİSLER

Tesisin Adı : ET BALIK KOMBİNASI
 Bağlı Olduğu Kuruluş : ET-BALIK KURUMU GENEL MÜD.
 Tesisin Adresi : İSTANBUL
 Üretim Konusu : Gövde et ve şarküteri ürünleri üretimi.
 Tesis Hakkında Bilgi : Tesiste kesimle ilgili bütün makineler mevcut bulunmakta olup, gövde et ve şarküteri ürünleri üretimi yapılmaktadır. Ayrıca, et fazlalığı olması halinde kavurma yapılmaktadır.
 Tesisin Mevcut Durumu : 1992 yılı üretim kapasitesi aşağıdaki gibidir:

Üretim Konusu	Kuruluş Kap.	Kap. Kull. Oranı (%)
Gövde et ve kavurma	14.000 ton/yıl	19
Çalışan Sayısı	42	
Katma Değer	75.107 Milyon TL	
Tesisin Toplam Üretim Kaybı	1992 yılı	
	Et	11.340 ton
Toplam Satış Kaybı	1992 yılı için	994.699 Milyon TL.

DÜŞÜK KAPASİTEDE ÇALIŞAN TESİSLER

Tesisin Adı	: ET BALIK KOMBİNASI
Bağlı Olduğu Kuruluş	: ET-BALIK KURUMU GENEL MÜD.
Tesisin Adresi	: KARS
Üretim Konusu	: Gövde et ve kavurma üretimi.
Tesis Hakkında Bilgi	: Tesiste kesimle ilgili bütün makineler mevcut bulunmakta olup, gövde et üretimi yapılmaktadır. Ayrıca, et fazlalığı olması halinde kavurma yapılmaktadır.
Tesisin Mevcut Durumu	: 1992 yılı üretim kapasitesi aşağıdaki gibidir:

Üretim Konusu Kuruluş Kap. Kap. Kull. Oranı (%)

Gövde et ve kavurma 11.000 ton/yıl 12

Çalışan Sayısı : 30

Katma Değer : 10.882 Milyon TL

Tesisin Toplam Üretim Kaybı : 1992 yılı

Et 9.680 ton

Toplam Satış Kaybı: 1992 yılı için 161.656 Milyon TL

DÜŞÜK KAPASİTEDE ÇALIŞAN TESİSLER

Tesisin Adı	: ET BALIK KOMBİNASI
Bağlı Olduğu Kuruluş	: ET-BALIK KURUMU GENEL MÜD.
Tesisin Adresi	: KASTAMONU
Üretim Konusu	: Gövde et ve kavurma üretimi.
Tesis Hakkında Bilgi	: Tesiste kesimle ilgili bütün makineler mevcut bulunmakta olup, gövde et üretimi yapılmaktadır. Ayrıca, et fazlalığı olması halinde kavurma yapılmaktadır.
Tesisin Mevcut Durumu	: 1992 yılı üretim kapasitesi aşağıdaki gibidir:

Üretim Konusu Kuruluş Kap. Kap. Kull. Oranı (%)

Gövde et ve kavurma 11.750 ton/yıl 6

Çalışan Sayısı : 28

Katma Değer : 402 Milyon TL

Tesisin Toplam Üretim Kaybı : 1992 yılı

Et 11.045 ton

Toplam Satış Kaybı: 1992 yılı için 340.517 Milyon TL

DÜŞÜK KAPASİTEDE ÇALIŞAN TESİSLER

Tesisin Adı	: ET BALIK KOMBİNASI
Bağlı Olduğu Kuruluş	: ET-BALIK KURUMU GENEL MÜD.
Tesisin Adresi	: MARDİN-KIZILTEPE
Üretim Konusu	: Gövde et ve kavurma üretimi.
Tesis Hakkında Bilgi	: Tesiste kesimle ilgili bütün makineler mevcut bulunmakta olup, gövde et üretimi yapılmaktadır. Ayrıca, et fazlalığı olması halinde kavurma yapılmaktadır.
Tesisin Mevcut Durumu	: 1992 yılı üretim kapasitesi aşağıdaki gibidir:

Üretim Konusu	Kuruluş Kap.	Kap. Kull. Oranı (%)
Gövde et ve kavurma	11.750 ton/yıl	0.1
Çalışan Sayısı	: 10	
Katma Değer	: 3.950 Milyon TL	
Tesisin Toplam Üretim Kaybı	1992 yılı	
	Et	11.736 ton
Toplam Satış Kaybı	1992 yılı için	247.348 Milyon TL

DÜŞÜK KAPASİTEDE ÇALIŞAN TESİSLER

Tesisin Adı	: ET BALIK KOMBİNASI
Bağlı Olduğu Kuruluş	: ET-BALIK KURUMU GENEL MÜD.
Tesisin Adresi	: SİVAS
Üretim Konusu	: Gövde et ve kavurma üretimi.
Tesis Hakkında Bilgi	: Tesiste kesimle ilgili bütün makineler mevcut bulunmakta olup, gövde et üretimi yapılmaktadır. Ayrıca, et fazlalığı olması halinde kavurma yapılmaktadır.
Tesisin Mevcut Durumu	: 1992 yılı üretim kapasitesi aşağıdaki gibidir:

Üretim Konusu	Kuruluş Kap.	Kap. Kull. Oranı (%)
Gövde et ve kavurma	11.750 ton/yıl	15
Çalışan Sayısı	: 29	
Katma Değer	: 5.984 Milyon TL	
Tesisin Toplam Üretim Kaybı	1992 yılı	
	Et	9.990 ton
Toplam Satış Kaybı	1992 yılı için	139.191 Milyon TL

DÜŞÜK KAPASİTEDE ÇALIŞAN TESİSLER

Tesisin Adı	: SÜLFAT ASIDI FABRİKASI
Bağlı Olduğu Kuruluş	: TÜGSAŞ, SAMSUN GÜBRE SANAYİİ A.Ş.
Tesisin Adresi	: SAMSUN
Üretim Konusu	: Sülfat asidi (% 98 H ₂ SO ₄)
Tesis Hakkında Bilgi	: 1971 yılında üretime geçen tesisin kurulu kapasitesi 650 ton/gün ve 330 gün/yıl çalışma esasına göre 214.000 ton/yıl % 100 H ₂ SO ₄ tür. Kapasite aynı kalmak kaydıyla 16.6.1984 tarihinde 18/7/1987 tarihine kadar tesis "Rasyonalizasyon ve Enerji Kazanımı Projesi" için durdurulmuştur. Anılan tarihten sonra üretime alınan fabrika tam kapasitede üretim yapabilecek bir duruma gelmiştir. Ancak, fabrikanın malzeme yönünden yapısı devamlı üretimi gerektiren bir yapıya sahiptir. Uzun süreli duruşlar fabrikanın büyük oranda kimyasal korozyona maruz kalmasına fırsat vermektedir.
Tesisin Mevcut Durumu	: 1991 yılı üretim kapasitesi aşağıdaki gibidir:

Üretim Konusu	Kuruluş Kap.	Kap. Kull. Oranı (%)
Sülfürik asit (% 94)	214.000 ton/yıl	17
Çalışan Sayısı	: 463	
Katma Değer	: 5.984 Milyon TL.	

DÜŞÜK KAPASİTEDE ÇALIŞMA NEDENLERİ:

Depo yetersizliğinden, üretilen mamul için konulacak yer olmadığından Samsun I ve Samsun II tesislerinde üretilen Fosfat asidinin ana maddesini oluşturan tesiste üretilen sülfürik asit; fosfat asidinin üretiminin düşük oluşundan dolayı az üretilmiştir.

Tesisin Toplam Üretim Kaybı	1991 yılı
Sülfürik asit	177.620 ton
Toplam Satış Kaybı	: 1991 yılı için 83.481 Milyon TL.

IV- ATIL DURAN TESİSLER ARAŞTIRMASI

ATIL DURAN TESİSLER

Tesisin Adı : BALIKESİR MÜES. KERESTE FABRİKASI
Bağlı Olduğu Kuruluş : SEKA GENEL MÜDÜRLÜĞÜ
Tesisin Adresi : BALIKESİR
Üretim Konusu : Yılda 221.000 m³ kerestelik tomruk kullanılarak % 47,5 hammadde verimliliği ile 105.000 m³/yıl kereste üretimi ve bundan çıkacak atıklarla birlikte dışarıdan alınan 86.000 m³/yıl kağıtlık odunun yongalanma ünitesinde yongalanması suretiyle 183.000 m³/yıl yonga üretimi amaçlanmıştır.
Tesis Hakkında Bilgi : 1980 yılında işletmeye alınan kereste fabrikasının makinaları Kanada'da yerleşik Canmillex ve Brunette firmasından satın alınmış, montajı Alarko-Alain tarafından yapılmıştır. 29.1.1988 tarihli DPT raporunda fabrikanın ekonomik çalışmasının mümkün olmadığı belirtilmiş ve satışı istenmiştir. 1990-1991 yılında tesiste üretim yapılmamıştır.

ATIL DURAN TESİSLER

Tesisin Adı : AKDENİZ MÜES. KERESTE FABRİKASI
Bağlı Olduğu Kuruluş : SEKA GENEL MÜDÜRLÜĞÜ
Tesisin Adresi : MERSİN-SİLİFKE
Üretim Konusu : Yılda 288 işgünü, 2 vardiya çalışmak suretiyle 362.000 m³ tomruk işleyerek % 47 randımanla 170.000 m³ kereste üretecek şekilde dizayn edilmiştir.
Tesis Hakkında Bilgi : 1982 yılında deneme işletmesine alınmıştır. 1983, 1984, 1989, 1990, 1991 yıllarında tesiste hiç üretim yapılmamıştır. Fabrikada % 47 verimle elde edilen kerestenin diğer kereste fabrikalarında % 70-80 verimle elde edilen keresteye göre daha pahalıya mal olduğu ve kereste fabrikasının zararının amacı gözönüne alındığından, çalıştırılmasından vazgeçilmiştir.

V- YARIM KALMIŞ VE DÜŞÜK KAPASİTEDE ÇALIŞAN KİT'LERLE İLGİLİ İSTATİSTİKİ VERİLER

TABLO 1 – YARIM KALAN YATIRIMLARIN
YILLARA DAĞILIMI (*) TL.

YIL	PAY (Binde)
1972	1.790.810.726
1973	963.730.570
1974	120.930.232
1975	826.000.000
1976	92.007.736.280
1977	971.416.210.719
1978	732.454.266.990
1979	206.347.857.054
1980	169.384.023.614
1981	153.800.692.961
1982	141.291.421.479
1983	144.065.709.999
1984	132.359.055.097
1985	285.135.242.079
1986	5.481.613.329
1987	18.844.062.194
1988	14.559.562.015
1989	1.421.765.908
1990	29.893.292
Toplam	3.072.300.584.538

(*) Belirtilen rakamlar, deflatörlerle
1992 yılına indirgenmiştir.

TABLO 2 - YATIRIM KALMIŞ YATIRIMLARIN BUGÜNKÜ DEĞERLERİ (*)

Ticari Ad	Call Harcama	ABD Doları (\$)	1992 Endeksi ile	1993 Endeksi ile	(1) Dolar Karşılığı
Muşla Gübre Fabrikası	200.109	11.782	212.732.000	340.323.200	159.057.000
Akçın Gübre Fabrikası	1.462.000	76.430	1.185.432.315	1.912.843.704	1.032.075.000
Samsat Gübre Fabrikası	111.853.000	5.300.875	90.471.151.810	144.753.642.896	72.941.912.500
Trabzon Gübre Fabrikası	1.394.000	88.615	1.296.636.251	2.074.714.032	1.209.802.500
Yozgat Gübre Fabrikası	137.737.000	7.214.828	117.487.555.118	187.960.088.189	97.600.178.000
Samsat Gübre Fabrikası	283.742.000	10.933.631	176.454.310.561	245.526.806.026	147.604.018.500
Samsat Gübre Fabrikası	906.000	55.383	1.000.454.375	1.600.727.000	747.670.500
Konya Gübre Fabrikası	87.046.000	3.926.927	60.713.565.337	97.141.704.539	53.013.514.500
Erciyes Gübre Fabrikası	1.287.000	68.970	1.085.099.315	1.756.158.804	904.045.000
İzmir Gübre Fabrikası	1.671.383.000	10.815.356	171.575.095.000	274.520.152.000	146.007.306.000
Siirt Gübre Fabrikası	5.187.814.000	33.570.869	532.566.850.000	852.106.960.000	453.204.031.500
Uşak Gübre Fabrikası	198.452	11.740	212.319.828	339.711.725	156.490.000
İl. Elm. Fab. Tes.	141.392.000	268.173	19.990.306.000	31.964.617.600	3.620.335.500
Muş El Bülük Kombinası	21.125.000	1.023.929	17.001.348.200	27.202.157.120	13.823.041.500
K. Miraz El Bülük Kombinası	128.808.000	2.030.721	26.720.828.460	42.753.325.536	27.414.733.500
Mersin A. Gübre Fabrikası	117.833.000	2.969.841	46.176.689.094	77.082.702.550	40.092.853.500
Manisa Sığira Fabrikası	4.575.910.000	20.944.926	425.533.975.000	680.854.300.000	363.756.501.000
Y. G. Kasıcı Fabrikası	87.700.000	233.424	3.045.920.000	4.873.472.000	3.151.224.500
Büyük Jeneratör Fabrikası	33.300.000	296.850	4.177.562.000	6.684.099.200	4.007.475.000
Buhar ve Su Turbin Fabrikası	41.200.000	372.856	5.250.140.000	8.400.224.000	5.033.556.000
D. Bakır Sığira Fabrikası	914.349.000	4.519.990	66.327.327.000	106.124.523.200	61.019.865.000
D. Bakır Buhar Kaz. Fabrikası	147.000.000	1.497.364	21.131.748.000	33.810.796.800	20.214.279.000
Mazıdağı Gübre Fabrikası	116.674.000	4.721.711	84.878.829.405	135.806.127.048	63.743.098.500
Tekirdağ Çimento Fabrikası	15.208.000	810.786	14.337.305.785	22.939.889.296	10.945.611.000
Kastamonu Çim. Fabrikası	68.790.000	3.774.431	59.850.315.785	95.760.605.256	50.954.818.500
K. Maraş Çimento Fabrikası	211.496.000	6.662.777	34.582.789.330	55.332.462.928	116.947.489.500
Kayseri Çimento Fabrikası	167.000	9.795	192.416.051	307.865.682	131.031.000
Manisa Çimento Fabrikası	56.751.000	3.326.019	59.541.248.340	95.265.937.344	44.901.256.500
Muşla Çimento Fabrikası	5.753.000	222.958	2.097.917.703	3.358.668.325	3.010.297.500
Antalya Çimento Fabrikası	793.000	31.372	485.841.159	777.345.853	423.522.000
Bingöl Çimento Fabrikası	114.970.000	5.332.915	90.676.023.200	145.081.605.120	71.894.352.500
Bitlis Çimento Fabrikası	33.813.000	1.711.484	26.810.296.576	42.896.474.522	23.104.764.000
Kütahya Çimento Fabrikası	76.165.000	3.427.503	54.443.509.497	87.109.615.195	46.271.290.500
Malatya Çimento Fabrikası	62.168.000	4.461.954	75.371.453.420	120.594.325.472	60.236.379.000
Malatya Vagon Fabrikası	8.594.597.000	10.807.210	233.048.668.556	372.677.809.590	267.397.335.000

(*) 1993 yılı sonunda ABD Dolarının TL cinsinden değeri 13.500 TL olarak tahmin edilmiştir.

(**) 1993 yılı endeksi, Resmi Kayıtlarda, enflasyonun % 50'leri (eküvanti) var sayısıyla 51,7 olarak İngiltere'den endeksi değeri olarak % 60 almıştır.

**TABLO 3 – YARIM KALMIŞ
TESİSLERİN YILLAR İTİBARIYLA
TOPLAM KİT YATIRIMLARI
İÇİNDEKİ PAYI**

YIL	PAY (Binde)
1972	0.10
1973	0.0095
1974	0.0069
1975	0.0042
1976	0.229
1977	0.461
1978	0.315
1979	0.138
1980	0.063
1981	0.042
1982	0.031
1983	0.025
1984	0.013
1985	0.007
1986	0.007
1987	0.004
1988	0.004
1989	0.0004
1990	0.0001

TABLO – 4
Yarım Kalmış Tesislerin Sektörel Dağılımı

	Adet
Gıda	2
Tütün	4
İçki	1
Orman Ürünleri	2
Gübre	12
Çimento	11
Makina	5

TABLO – 5
Yarım Kalmış Tesislerin Bölgesel Dağılımı

	Adet
Doğu Anadolu	11
Güneydoğu A.	8
İç Anadolu	2
Karadeniz	3
Ege Bölgesi	7
Akdeniz Böl.	2
Marmara Böl.	2

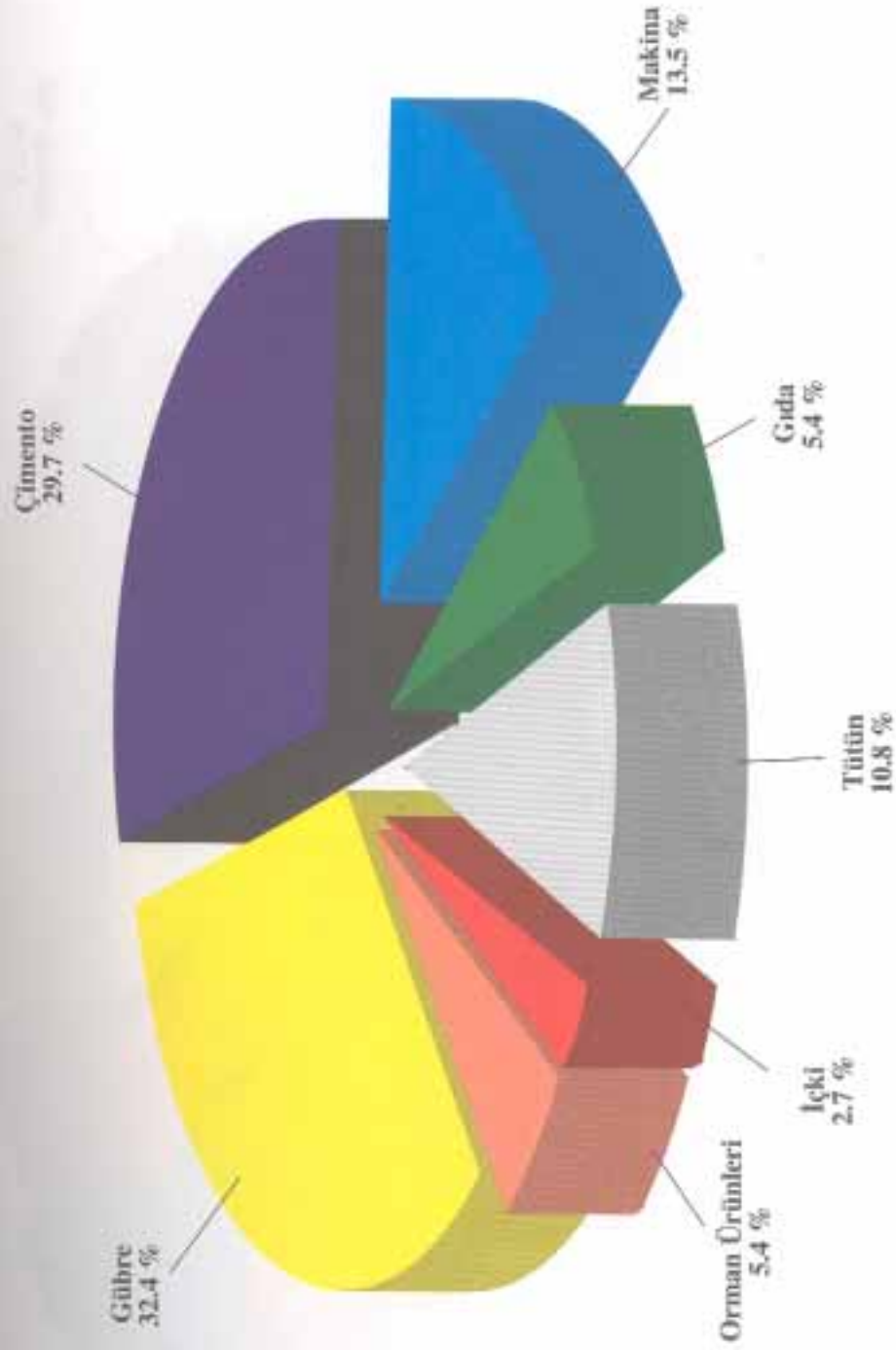
TABLO – 6
Düşük Kapasitede Çalışan Tesislerin
Sektörel Dağılımı

	Adet
Gıda	30
Kimya	1
D. DIŞI Metal	4
Dokuma	2
Orman Ürünleri	1

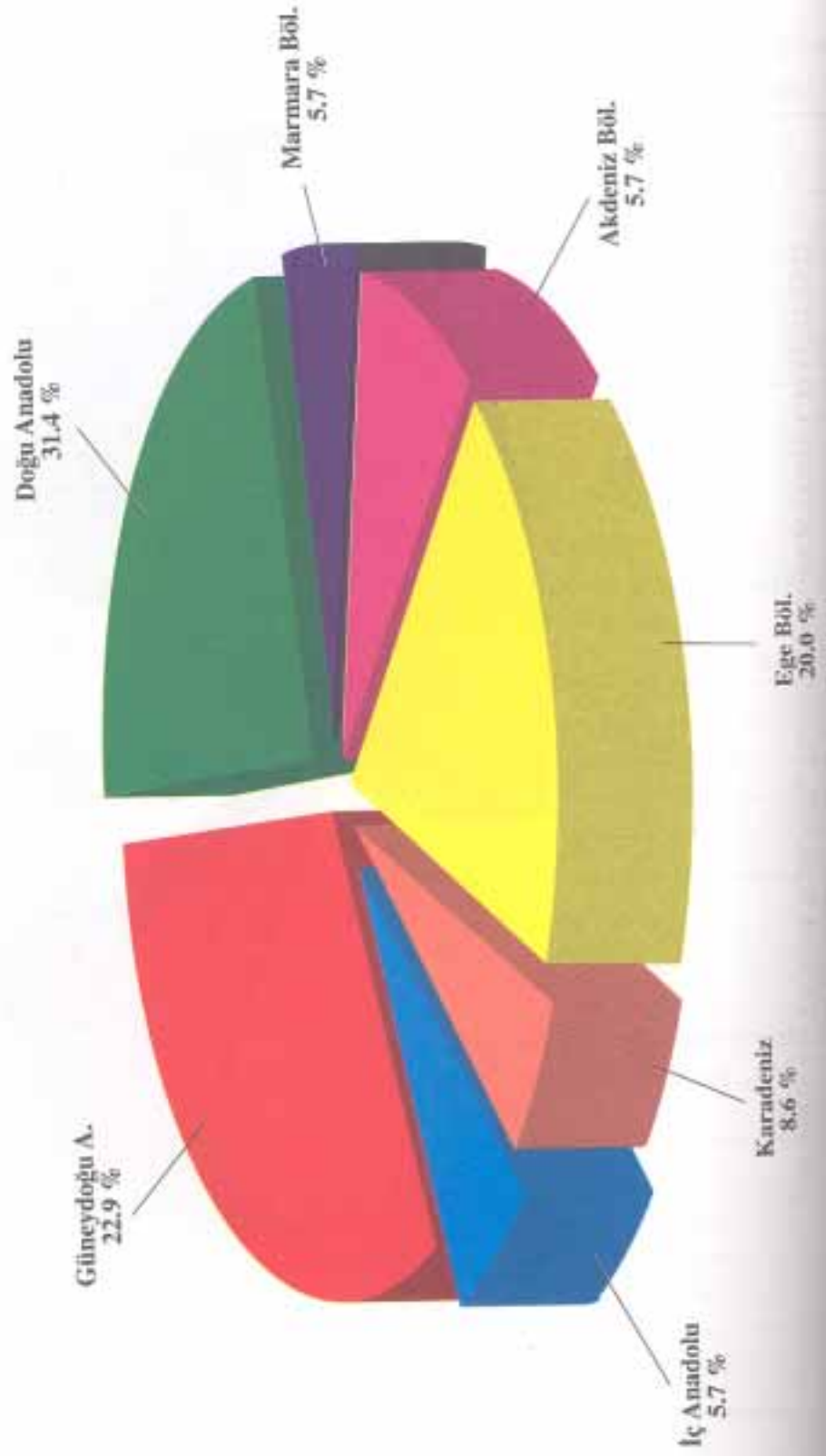
TABLO – 7
Düşük Kapasitede Çalışan Tesislerin
Bölgesel Dağılımı

	Adet
Doğu Anadolu	6
Güneydoğu A.	11
İç Anadolu	5
Karadeniz	8
Ege Bölgesi	3
Akdeniz Böl.	3
Marmara Böl.	4

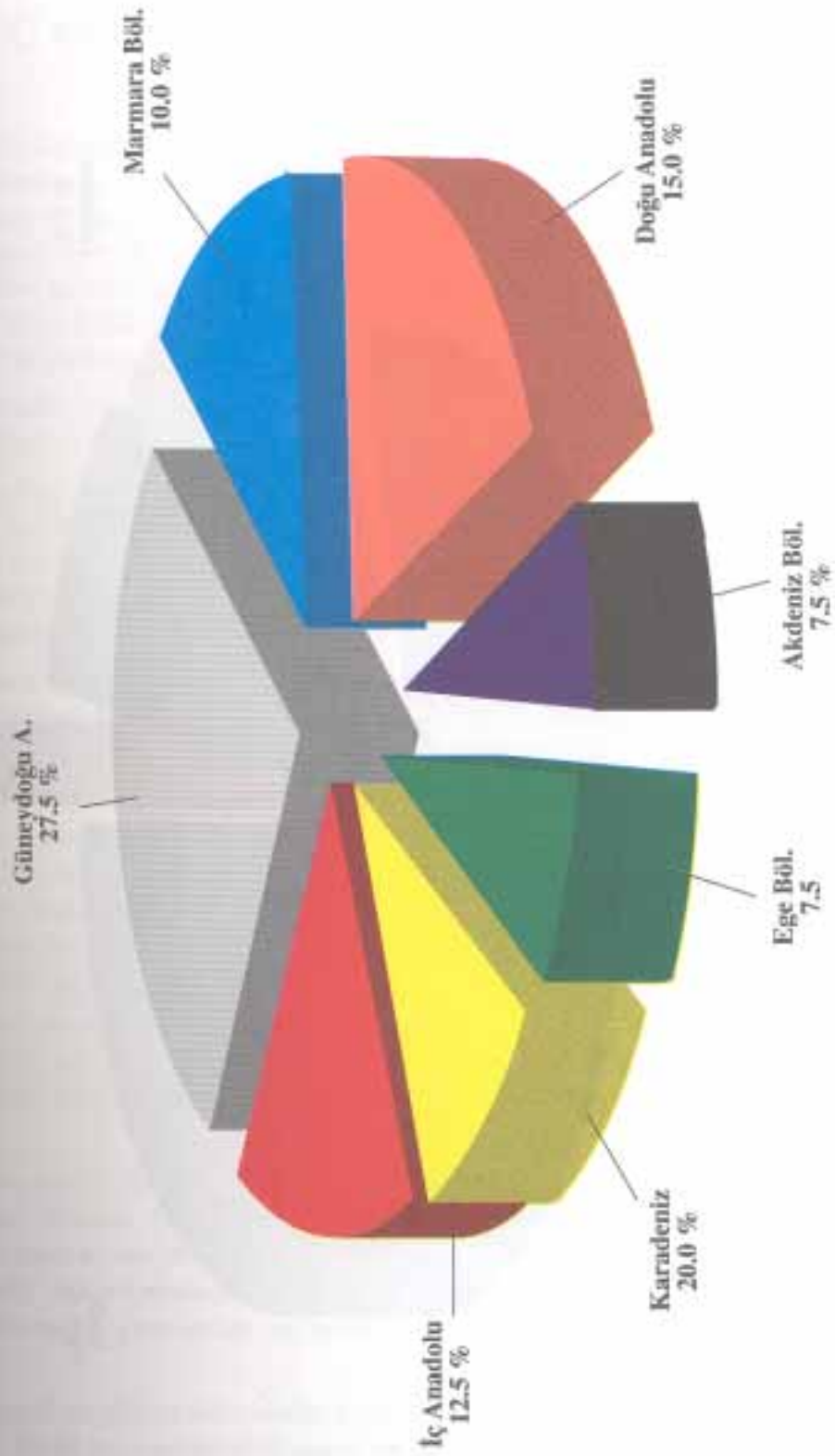
GRAFİK 1 – YARIM KALMIŞ TESİSLERİN SEKTÖREL DAĞILIMI

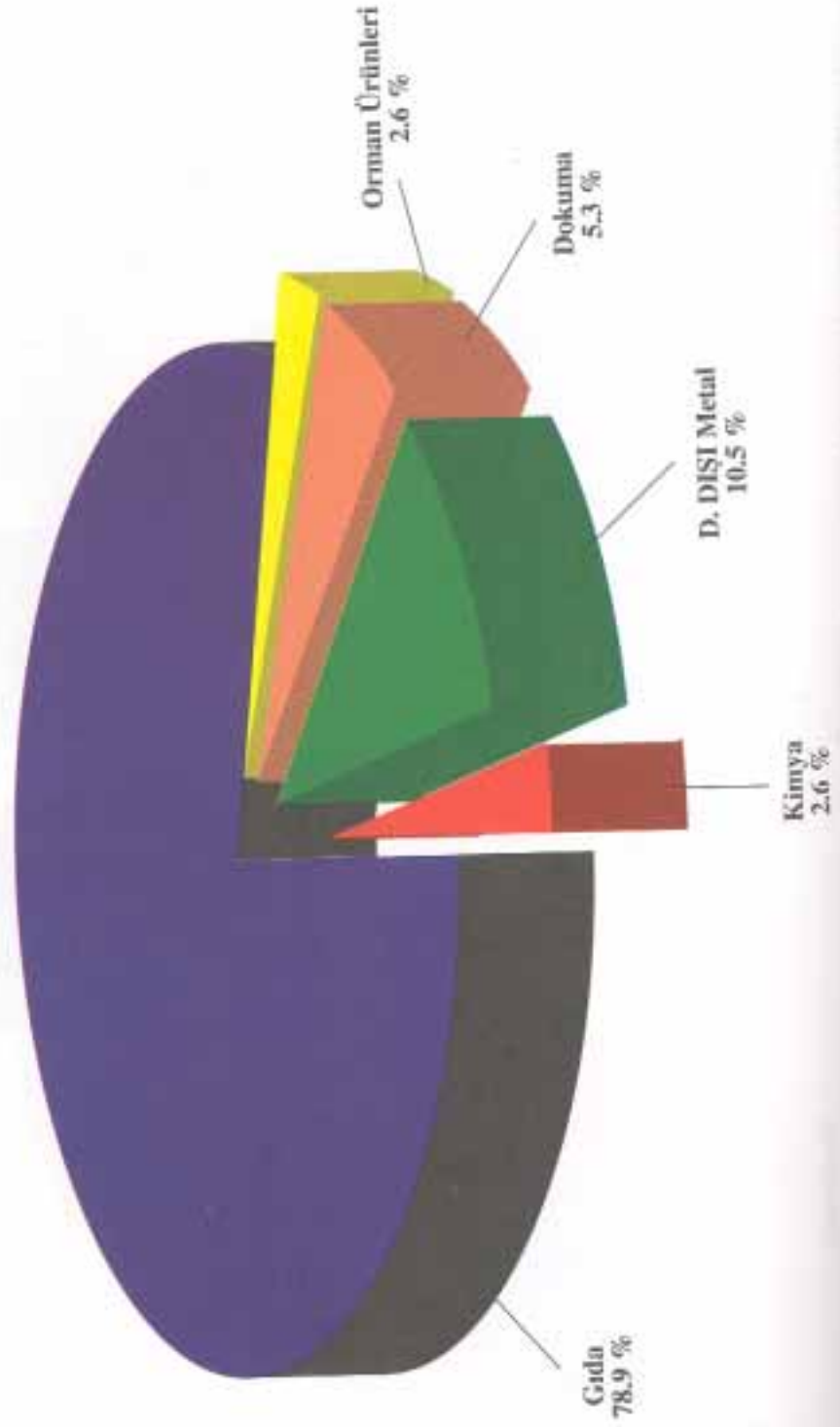
GRAFİK 2 – YARIM KALMIŞ TESİSLERİN BÖLGESEL DAĞILIMI

GRAFİK 3 – DÜŞÜK KAPASİTEDE ÇALIŞAN TESİSLERİN BÖLGESEL DAĞILIMI

GRAFİK 4 – DÜŞÜK KAPASİTE ÇALIŞAN TESİSLERİN SEKTÖREL DAĞILIMI

VI- SONUÇ ve ÖNERİLER

Yatırımları yarım kalmış veya düşük kapasitede çalışan KİT'lerin oldukça önemli bir kısmının bilanço ve gelir tablosu değerlerinin incelenmesinden de anlaşılacağı gibi, bu kuruluşların varlıklarını tamamen kaybettiği görülmektedir. Yıllarca KİT'lerin kârlı ve verimli bir hale getirilmeleri için yapılan çalışmalar, denenen modeller soruna bir çözüm getirmemiş, tersine daha da karmaşık bir yapıya sokmuştur. Bu konuda köklü değişikliklerin yapılmasının gerekliliği artık kamuoyu tarafından da kabul görmeye başlamıştır.

Yapılan araştırmada, tesislerin sorunlarının şu ana başlıklarda ifadesinin mümkün olduğu görülmüştür:

- Pazarlama sorunu
- Kuruluş yeri seçiminde yanlışlık
- Teknolojinin geriliği veya yanlış seçimi
- Aşırı istihdam yanında nitelikli işgücü eksikliği
- Finansman sorunu

Her şeye rağmen bu sorunlarla birarada yaşama mücadelesi veren kuruluşlar bu suretle başka sorunları davet etmekte, kuruluşun yükü giderek ağırlaşmaktadır. Diğer bir kısım kuruluşlar ise faaliyetten çekilmek zorunda kalmıştır.

Ancak, çalışma kapsamı içerisinde yer almamakla birlikte, bir kısım kuruluşların çok daha derin sorunlarla karşı karşıya olduğu araştırma sırasında tesbit edilmiştir. Bu kuruluşlardan bir bölümü, Giriş bölümünde de belirtildiği gibi, özvarlıklarını kaybetmiş veya kaybetmek üzere bir noktada faaliyet göstermekte iken, diğer bir bölümü % 50'nin üstünde bir kapasite kullanım oranına sahip olmakla birlikte, faaliyetinin bedelini ağır bir şekilde ödemektedir.

Halen faaliyetini sürdüren bir takım kuruluşların da yatırım döneminin 15-20 yıl, hatta bazen daha da uzun bir süreye yayılması nedeniyle, teknoloji eskimesi ve benzeri sorunlarla karşı karşıya kalmakta olup, verimli çalışma imkanlarını kaybetmişlerdir.

Araştırma kapsamında yer alan kuruluşların kaderi hakkında karar verilmesinin aciliyeti dikkate alınarak ciddi önlemlerin üzerinde durulması gerekir. **MÜSİAD** olarak, işadamları ve meslek birlikleri ile kamu kesimi adına **KOİ Başkanlığı** ve ilgili KİT üst yönetiminin yeralacağı bir Kurul oluşturularak, bu Kurul'un sözkonusu yatırımlar ve tesisler için çözüm bulmasını öneriyoruz.

Ancak, bu Kurul'un görev süresinin 1 yıl ile sınırlandırılması ve nihai çözümleyicilik yetki ve sorumluluğunun verilmesi, sürenin sonunda çözüm bulunamayan tesislerin ise tasfiyesinin zorunlu tutulması, Kurul'un etkinliği açısından önemlidir.

BÖLÜM 2: MÜSİAD'IN ÖZELLEŞTİRME KONUSUNDAKİ GÖRÜŞLERİ

Ülkeler arası ekonomik ve siyasi yarışın hızlandığı bir dönemde yaşıyoruz. Bu yarışta öne geçebilmek için ülkeler, bilim ve teknoloji alanına büyük kaynak ayırmaktadırlar. Bu birikimleri gerekli ticari ve sınai merkezlere ulaştırabilmek için kurulan telekomünikasyon sistemleri ile çağımız bir bilgi ve iletişim çağı haline geldi. Dünyadaki bu gelişmeler ve değişimlere ayak uydurmak ve kendi tarihi misyonumuzun gerekliliği olan önder durumuna gelebilmek için Türkiye'de köklü yasal, finansal ve kurumsal değişime ihtiyaç vardır. Bu değişimin gerçekleştirilmesi gereken konuların başında kamu sektörünün mal üretiminden ve finans sektöründen çekilme stratejilerinin ülke menfaatleri doğrultusunda saptanmasıdır.

Bu doğrultuda süratle gerçekleştirilmesi gereken en önemli reformlardan birisi özelleştirme. Özelleştirme başlı başına bir amaç değil belli amaçlar için tercih edilecek bir araçtır. Ekonomik açıdan serbest piyasa ekonomisini güçlendirmek, işletmelerin randımanını arttırmak, teknoloji düzeyini güncelleştirmek, sosyal açıdan servetin geniş kitlelere (tabana) yayılmasını sağlamak, elde edilen gelirlerden kamunun yararlanmasını sağlamak, siyasal açıdan minimal devlet ve özel teşebbüsün güçlendirilmesini gerçekleştirmek gibi amaçlar için özelleştirme uygun ve önerilen bir araçtır. Ayrıca sermaye piyasasını güçlendirmek, KİTlerin Hazine ve Merkez Bankası üzerindeki yükünü ortadan kaldırmak, KİTlerdeki gizli işsizliği önlemek ve yabancı sermaye vasıtasıyla yüksek teknolojiyi ülkemize getirmek gibi amaçlar da belirtilmelidir.

Ancak, her araçta olduğu gibi özelleştirme uygulamalarının olumsuz etkileri de ortaya çıkabilir. Önemli olan, özelleştirme sürecine yoğun bir şekilde girmeden önce doğabilecek sakıncaları en aza indirmeyi başaran bir "sistem" in kurulmasıdır.

Özelleştirme genel olarak devletin idari ve mali denetimindeki iktisadi müesseselerin özel sektöre devredilmesi anlamına gelmektedir. Bu konu ekonominin tanınmakta olduğu son 300 yılda yoğun olarak gündeme geldi. Bizim Devletimizde de 19. yüzyılın sonuna doğru II. Abdülhamit'e kamu müesseselerinin özelleştirilmesi ile ilgili olarak dönemin idarecileri tarafından teklifler yapıldığını biliyoruz. Dünyada ise en kapsamlı özelleştirmeyi Japonlar 19. Yüzyılın sonunda bütün devlet müesseselerini özelleştirerek gerçekleştirdiler.

Ülkemizde son 10 yıldır hemen herkes sanayicisiyle, basınıyla, devlet adamıyla, öğretim görevlisi ile, sendikalarımızla bu konuyu tartıştı. Hatta özelleştirme halka

mız tarafından da tartışılan bir konu haline geldi. Ama ne yazık ki bir çok konuda olduğu gibi bu hususda da çok konuşan ama az iş yapan bir ülke olmaktan kurtulamadık.

Bunun en büyük sebebi ülke idarecilerinin kararsızlığı yanında, ülke aydınlarının da bu konuda yeterli bilgi birikimine sahip olmamasıdır. Buna ek olarak, özelleştirmeyi gündeme getirenlerin sistemi tartışmaktan ziyade, reaksiyoner tutumlarını ve sadece ortaya konan çözümleri eleştirdiklerini görüyoruz.

Ülkemizdeki bu duruma alternatif bir örnek konuyu açıklamak gerekirse, Doğu Almanya enkazını devralan Batı Alman idarecileri acilen "Treuhandaanstalt" adında bir kurum oluşturup, 3500 kişilik bir kadroyla 15.000 müessesenin hızla bir envanterini çıkardılar. Bu kurum, firmalarla ilgili her türlü kapasite, işçi, alt yapı ve hına, fabrika ve ekipman, maliyet ve pazarlama gibi bir alıcının bilmesi gereken konuları detaylı olarak topladıktan sonra, fabrika ve makine resimlerini de içeren sektörel bazda kataloglar basarak bu firmaları satınalmayla ilgilenen şahıs ve kurumlara verdiler. Bununla da yetinmeyip, bölgenin kalkınmasına katkıda bulunmak için bu müesseseleri alacak şahıslara yönelik teşvik, kredi, vergi, sendikal haklar ve bunun gibi özel uygulamaları da içeren bir kitapçık basarak bu kataloglarla beraber ilgililenenlere sundular. Bu çalışmaların sonucunda 2 yıl gibi kısa bir zamanda 15.000 müesseseden yaklaşık 12.000'inini sattılar. Geri kalanların bir kısmını tasfiye ederek problemi çözdüler.

Kültürümüzde az konuşmak bir fazilettir. Ama herşeyde yozlaştığımız gibi bu konuda da yozlaştık. "At binenin Kılıç kuşananın" sözünü çoktan unuttuk. Kalkınmanın lafla değil ısratla olacağını, bunun da iyi düşünülmüş sistemleri belirli bir disiplin içinde uygulamakla oluşacağını hala kavrayamadık.

MÜSİAD olarak, ülke sanayi ve ekonomik gerçekler ışığında özelleştirmenin aceleyle getirilmesini veya geciktirilmesini uygun bulmuyoruz. Bunun ana sebebi, Türk sanayinin % 50'sinden fazlasının Kamu İktisadi Teşebbüslerinden oluşmasıdır. Böylesine kamu ağırlıklı bir ekonomik yapının özelleştirilmesinde yapılacak stratejik hatalar ülkemize tedavisi mümkün olmayan yaralar açabilir.

Böyleli hatalar ve olumsuz sonuçlara yol açmamak için **MÜSİAD OLARAK KİT'LERİN ÖZELLEŞTİRİLMESİ KONUSUNDA AŞAĞIDAKİ ÖNERİLERİ YAPMAKTAYIZ:**

- * Özelleştirme, verimliliği artırarak ülke ekonomisine katma değer sağlamaya ve refah düzeyini yükseltmeye yönelik bir düşünce içinde yapılmalıdır.
- * Özelleştirmede ana hedef, KİT'leri yerli müteşebbislere uygun ödeme şartlarıyla devretmek olmalıdır.

- Özelleştirmede başarılı olmak isteniyorsa bazı temel değerler ve kıstaslar belirlenmeli, bu ülkeye hizmet eden ciddi ticari ve sınai kuruluşlar tercih sebebi olmalıdır. Sadece maddi kıstaslar yerine tecrübe ve dürüstlük, firma tercihlerinde kıstas olmalıdır. Yani para kimden gelirse gelsin anlayışı yerleşmemelidir.
- Özelleştirme için belirli bir zaman süreci (24 ay, 36 ay gibi) tesbit edilmeli, ve özelleştirme kesin olarak bu süreç içinde bitirilmelidir, sürüncemeye bırakılmamalıdır.
- Özelleştirmede şeffaflık sağlanmalıdır. Özelleştirme müzakereleri kapalı kapılar ardında yapılmamalıdır. Bugüne kadarki uygulamalarda özlenen ve beklenen şeffaflık görülmemiştir. Özelleştirilecek KİT'ler için teklifler alınmalı ve üretim, yeni teknoloji getirme ve istihdam açısından en iyi teklifi veren ciddi ve tecrübeli müteşebbisler tercih edilmelidir.
- Dünyada bir çok ülkede uygulandığı gibi özelleştirmede, KİT'ler için yabancı yatırımcıların payı sınırlandırılmalıdır. Teknoloji ve ihracat imkanları getirmeyecek yabancı kuruluşlara satış yapılmamalıdır.
- Kamu bankalarının ve sigorta şirketlerinin özelleştirilmesine öncelik tanınmalıdır.
- KİT'lerin değerlerini belirlemede yabancı uzman kuruluşlar yanında, Türk mali denetim kuruluşlarına da başvurulmalıdır. Yabancı uzman kuruluşlar ülkenin sosyo-ekonomik yapısını ve faktörlerini bilemeyeceğinden ve suistimal riskini önlemek açısından, Türk mali denetim kuruluşlarına da başvurulması büyük önem taşımaktadır.
- KİT'lerden kurtulalım derken, bunları tekeli özel sermayeye devretmek yanlışna düşülmemelidir. Devlet sanayiden çekilmeli, ama KİT'i özelleştirme esnasında onun tekel hakkını kaldırmak ve anti-kartel yasalarıyla rekabet mevzuatını oluşturmak zorunludur. Tekel konumunda olan kuruluşların özellikle blok satış yöntemiyle özelleştirilmesinde bu hususa çok dikkat etmelidir.
- Özelleştirilecek KİT'lerin değeri ortalama bir Türk müteşebbisinin sermaye yapısını aşacak kadar yüksekse, KİT'lerin mülkiyet hakkını değil işletme hakkını satmak yöntemi tercih edilmelidir. Böylece özelleştirilecek KİT'leri arsa değeri için satınalıp rant geliri elde etmek isteyen spekülâtlörlere geçit verilmemelidir.
- Özelleştirmede şeffaflık prensibi şartıyla temel kıstaslara uygun firmalara satış yöntemi yanında, hem mülkiyetin yaygınlaştırılması hem de gerçek değerini bulması amacıyla borsa da satış yöntemi de düşünülmelidir.
- Özelleştirmede bu paralelde bir yöntem olarak, hazine bonosu ve devlet tahvili olarak tasarruflarını değerlendirmeye çalışan insanların hazine bonoları ve devlet tahvilleri yerine özelleştirilecek müesseselerin hisse senetlerini avantajlı şartlarla

devralmalarını (mesela 1 milyar TL değerinde tahvil getirenlere 1.5 milyar TL değerinde hisse senedi verilebilir) temin edecek teşvikler getirilmeli (vergi, stopaj muafiyeti gibi). Böylece 1993 sonu itibari ile 300 trilyona ulaşacak iç borçların ağır yükünün hafifletilmesi sağlanmalıdır.

* Bir başka yöntem olarak, ülkemize döviz girdisi temin etmek maksadıyla, Petkim, Telefon İdaresi gibi kuruluşların hisse senetleri de döviz karşılığı yurt içinde ve özellikle 100 milyar doları aşan tasarrufları bulunan yurt dışındaki vatandaşlarımıza satılmalı ve işçi permisi ile otomobil ve tüketim eşyaları ithal izni yerine, işçi permisi ile hisse senedi almak cazip hale getirilmelidir.

* KİT'lerde çalışanların birikmiş kıdem tazminatları belirli bir dönem enflasyonist baskı yapsa dahi, devlet tarafından ödenmeli. Müesseseyi devralacak firmaların üretim, teknoloji, döner sermaye ve pazarlama konuları haricindeki problemlerle uğraşması engellenmelidir.

* KİT'lerde çalışan ve özelleştirme neticesinde işlerinden olacak işçilerin ve memurların özel sektörde istihdamını sağlayacak teşvikler getirilmelidir. Örnek olarak; bu şahısları müesseselerinde çalıştıran firmalarda asgari 3 yıllık bir süre içinde ücretlerinden vergi kesintileri kaldırılabilir (1 yıl önce istihdam ettikleri işçi ve memur sayısını azaltmamak kaydıyla).

* Özelleştirilecek kuruluşları satın alanlara teknolojilerinin yenilenmesi maksadıyla verilecek teşvik tedbirlerinin özel bir statüde ve özelleştirme başlamadan belirlenmesi gerekir; mesela, % 100 yatırım indirimi, ithal girdiler için gümrük vergisi ve fon muafiyeti, ihracat taahhüdü karşılığı fon kaynaklı kredi (taahhüt edilen miktarın % 50'si kadar) kullandırılması.

✕

